

ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНите В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
 ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3. ПРИХОДИ	37
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА	39
5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ	40
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	42
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	43
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	43
9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ	44
10. ОБЕЗЦЕНКА НА НЕТЕКУЩИ АКТИВИ	44
11. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	44
12. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	45
13. РАЗХОД ЗА ДАНЫК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	45
14. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	46
15. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	47
16. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	50
17. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	51
18. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА	54
19. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ ДРУЖЕСТВА	57
20. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА	58
21. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	61
22. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНЯ	62
23. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	62
24. ВЗЕМАНЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	64
25. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНЯ	68
26(a). ПРЕДОСТАВЕНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА	70
26(b). ДРУГИ ВЗЕМАНЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	71
27. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	72
28. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	72
29. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	76
30. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЫЦИ	77
31. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ	79
32. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА	79
33. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	83
34. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	84
35. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	85
36. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЫЦИ	86
37. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	86
38. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	87
39. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	87
40. ПРЕИЗЧИСЛЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ВЛИВАНЕ	88
41. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	96
42. СЕГМЕНТНО ОТЧИТАНЕ	105
43. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	107
44. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	111

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Софарма АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. София, ул. "Илиенско шосе" 16. Дружеството е вписано в Търговския регистър на 11.04.2008 година с ЕИК 831902088.

Съдебната регистрация на дружеството е от 15.11.1991 г., решение № 1/1991 г. на Софийски градски съд.

1.1. Собственост и управление

Софарма АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Към 31.12.2017 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

	%
Донев инвестмънтс холдинг АД	25.20
Телекомплект инвест АД	20.41
Ромфарм компани ООД	7.52
ЗУПФ Алианц България	5.17
Софарма АД (обратно изкупени акции)	6.70
Други юридически лица	27.76
Физически лица	7.24

Софарма АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от петима членове. Ръководството на дружеството в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 31.12.2017 г.:

Д.и.н Огнян Донев	Председател
Весела Стоева	Член
Огнян Палавеев	Член
Александър Чаушев	Член
Андрей Брешков	Член

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор д.и.н. Огнян Донев.

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.

Одитният комитет има следния състав:

Васил Найденов	Председател
Цветанка Златева	Член
Кристина Атанасова	Член

Средно – списъчният брой на персонала в дружеството за 2017 г. е 1,953 работници и служители (2016 г.: 2,076).

1.2.Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- производство и търговия на лекарствени субстанции и лекарствени форми;
- научно-изследователска и инженерно-внедрителска дейност в областта на лекарствените средства.

Дружеството притежава разрешение за производство на лекарствени средства/внос № Р-I-10-14/В-I-21-002 от 28.10.2015 г., издаден от Изпълнителната агенция по лекарствата (ИАЛ).

1.3.Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2014 – 2017 г. са представени в таблицата по – долу:

Показател	2014	2015	2016	2017
БВП в млн. лева	83,634	88,571	94,130	99,708 *
Реален растеж на БВП	1.3%	3.6 %	3.9%	4.0%*
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-2.0%	-0.9%	-0.5%	1.8%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.47	1.76	1.77	1.73
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.61	1.80	1.86	1.63
Основен лихвен процент в края на годината	0.02	0.01	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.7%	10.0%	8.0%	7.1%

- *Прогноза на БНБ за.2017 г., източник: БНБ;

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на индивидуалния финансов отчет

Индивидуалният финансов отчет на СОФАРМА АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2017 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

Към датата на изготвяне на финансовия отчет СМСС/КМРСФО е издал стандарти и разяснения, които все още не са в сила. Някои от тях са приети от Европейския съюз, а други все още не са. Стандартите, издадени от СМС/КРМСФО, които все още не влезли в сила към датата на издаване на финансовите отчети и не са приложени по-рано, са изброени по-долу. Дружеството възнамерява да приеме тези стандарти, когато те влязат в сила.

Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните стандарти са издадени от СМСС и приети от ЕС, но все още не са влезли в сила:

МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК). Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Подмяната на новия стандарт минава през три фази.

Фаза 1 Класификация и оценка на финансовите активи. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи.

Стандарта определя само две основни категории оценки – по амортизируема и по справедлива стойност. Новите правила ще доведат до промени основно в отчитането на финансови активи като дългови инструменти и на финансови пасиви приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е добавената категория – с оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (за някои дългови и капиталови инструменти).

Фаза 2 Счетоводно отчитане на хеджирането – за целта е приета нова глава към МСФО 9, с която се въвежда нов модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на собствените дългове, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност на дружеството, да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата.

Фаза 3 Методология на определяне на обезценката - промяната предлага приложение на модела на „очаквана загуба”. Съгласно този модел всички очаквани загуби на един амортизируем финансов инструмент (актив) се признават на три етапа, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкристализирането на събитие, както е в сегашния модел по МСС 39. Трите етапи са: при първоначалното признаване на финансовия актив – обезценка за 12-месечен период или за целия живот на актива; и съответно - при настъпването на фактическа обезценка. Те определят и как да се измерват загубите от обезценка и респ. прилагането на ефективния лихвен процент. Обезценката на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход се определя и измерва като се прилага същата методология както при финансовите активи по амортизирана стойност. Ръководството е направило проучване и е

определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика на дружеството, но не се очаква да окажат съществен ефект върху стойностите и квалификацията на активите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на неговите финансови активи и пасиви.

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов стандарт. Той въвежда цялостен комплекс от принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с контрагенти. Стандартът ще замени действащите до този момент стандарти свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещият принцип на новият стандарт е в създаването на модел от стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги - отграничаемост от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на променливия компонент в цената, финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база самостоятелната (индивидуалната) продажна цена на всеки компонент; и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договор чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Направени са пояснения а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги; б) за идентифициране дали дружеството е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги и в) при трансфера на лицензии.

Въвеждането на този стандарт може да доведе до следните промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензии; консигнации; еднократно събирани предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период, с определени оповестявания за предходните периоди. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените в новия стандарт не биха оказали влияние върху стойностите и квалификацията на активите и пасивите, операциите и резултатите от дейността му по отношение на неговите приходи от дейността и/или вземанията му, доколкото не се очаква промяна в бизнес модела, нито промяна във времевия хоризонт на прехвърляне на контрола към клиента от оказваните от дружеството услуги или отчитането на продажбите на стоки;

МСФО 16 Лизинг (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК). Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинги с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки както за лизингополучателя, така и за лизингодателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт свързан с лизингите - МСС 17.

а) Водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизингите при лизингополучателите - за всички лизингови договори с продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита задължението по тези договори. Това е и съществена промяна в отчетната практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика;

б) При лизингодателите не би имало съществени промени и те биха продължили да отчитат лизингите по подобие на стария стандарт – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, един по-подробен анализ на условията на договорите следва да се направи и от тяхна страна и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за прекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството на дружеството обмисля влиянието, което този стандарт би могло да окаже върху финансовите отчети на дружеството.

Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори – прието от ЕС на 3 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти);

Изменение на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти – Изясняване на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти – прието от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).

Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (измененията на МСФО 12 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2017, а измененията на МСФО 1 и МСС 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).

Изменение на МСФО 2 “Плащане на базата на акции” – Класифициране и измерване на сделки на базата на акции (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);

Изменение на МСС 40 Инвестиционни имоти – Прехвърляне на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);

Нови стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

МСФО 17 “Застрахователни договори” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021);

Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти” – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)”, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

КРМСФО 22 “Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);

КРМСФО 23 „Несигурност при третирането на данъка върху доходите“ (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);

Изменение на МСС 19 “Доходи на Наети Лица” – Изменение, съкращаване или уреждане на плана (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Дружеството очаква приемането на тези стандарти и изменения в съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството в периода на първоначалното им прилагане.

Индивидуалният финансов отчет на дружеството е изготвен на база историческата цена с изключение на имотите, машините и оборудването, инвестиционните имоти и финансовите инструменти на разположение и за продажба, които са оценени на база преоценена респ. справедлива стойност.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в индивидуалния финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в *Приложение № 2.30, Приложение № 15, Приложение № 17 и Приложение № 20.*

2.2. Консолидиран финансов отчет на дружеството

Дружеството е започнало процеса на изготвяне на своя консолидиран годишен финансов отчет за 2017 г. в съответствие с МСФО за 2017 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален годишен финансов отчет. Съгласно планираните дати ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде одобрен за издаване не по-късно от 30.04.2018 г. от Съвета на директорите на дружеството, след която дата отчетът ще бъде публично на разположение на трети лица.

2.3. Вливане на Медика АД в Софарма АД

а) правна форма на вливането

Вливането на Медика АД (преобразуващо се дружество) в Софарма АД (приемащо дружество) е реализирано чрез правната форма на преобразуване, регламентирана в Търговския закон. Вливането е вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията на 08.08.2017 г. В резултат на сделката цялото имущество на Медика АД преминава в Софарма АД, а Медика АД се прекратява без ликвидация.

На 31.01.2017 г. е подписан договор за преобразуване чрез вливане между Софарма АД (приемащо дружество) и Медика АД (преобразуващо се дружество), с който се урежда начинът, по който ще се извърши преобразуването. Справедливата цена на акциите на участващите в преобразуването дружества е определена на базата на общоприетите оценъчни методи, въз основа на които се формира съотношение на замяната от 0,9486. Срещу всяка една своя акция от Медика АД всеки акционер на дружеството на основание чл. 261б, ап. 1 от Търговския закон ще придобие 0,8831 акции от капитала на Софарма АД.

Договорът за преобразуване и докладът на проверителя са били одобрени от Общото събрание на приемащото дружество на 31.01.2017 г.

Целта на сделката по преобразуването на двете дружества е била:

- реструктуриране на дружествата в групата Софарма, за да се елиминират дублиращи се дейности;

- фокусиране на усилията към производствената и търговската дейност, съответно до оптимизиране на административните разходи;
- увеличаване на ефективността и постигане на синергиен ефект както за управлението и извършването на производствената и търговска дейност, така и за оптимизиране на разходите.

б) счетоводен метод на отчитане на вливането

За счетоводни цели е била приета за дата на вливането датата 01.01.2017 г. До този момент Медика АД е било дъщерно дружество на Софарма АД. Извършената сделка е третирана като реструктуриране на дейността на двете дружества. Вливането е отчетено счетоводно като е приложен методът на „обединяване на участия”. Съгласно изискванията и правилата на този метод дейността и имуществото на дружествата са представени в настоящия финансов отчет така, сякаш те винаги са били обединени от началото на най-ранния представен във финансовите отчети период (01.01.2016 г.), независимо от правните събития и процедури и техните ефекти върху правния статут и живот на приемащото и преобразуващото се дружество. Елиминирани са ефектите от всички стопански операции между приемащото и преобразуващото се дружество, включително разчетите между тях, без значение дали са настъпили преди или след датата на реструктурирането. Всички разлики от операцията по вливането, са отчетени в собствения капитал – компонент „неразпределена печалба” (*Приложение № 40*).

2.4. Сравнителни данни

Дружеството представя обичайно сравнителна информация във финансовите си отчети за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционална и отчетна валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. От 1.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1 : DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага

историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се третираат като “други доходи/(загуби) от дейността” (в печалбата или загубата за годината) и се представят нетно.

2.6. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която и по начина, по който стопанските изгоди се придобиват от дружеството и респ. стопанските рискове се носят, както и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и рабати.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността”.

Приходите от преценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”. В същата статия от отчета се отчитат и реализираните приходи от предоставени инвестиционни имоти на оперативен лизинг.

При продажби на изплащане, приходът се признава на датата на продажбата без инкорпорираните лихви.

Финансовите приходи се представят отделно на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, нетна печалба от курсови разлики от преценка на заеми в чуждестранна валута, приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа и дялове, в т.ч. дивиденди.

2.7. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите за начисляване и съпоставимост, и до степента, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Загубите, възникнали в резултат на преценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”.

Финансовите разходи се представят отделно в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, разходи/загуби от сделки с инвестиции в ценни книжа и дялове и обезценки на предоставени търговски заеми.

2.8. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дискантирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преценка на имотите, машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Ползният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на ползване по групи активи е както следва:

- сгради – 20-70 г.
- съоръжения и предавателни устройства – 5-25 г.
- машини и оборудване – 7-34 г.
- компютри и мобилни устройства – 2-5 г.
- сървъри и системи – 4-18 г.
- транспортни средства – 5-12 г.
- стопански инвентар – 3-12 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката е за сметка на този резерв и се представя в отчета за всеобхватния доход (към статиите на другите компоненти на всеобхватния доход), освен ако тя не надхвърля неговия размер (на резерва), и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Частта от компонента “преоценъчен резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към компонента “неразпределена печалба” в отчета за промените в собствения капитал.

2.9. Биологични активи

Биологичните активи се оценяват по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба. Те включват трайни насаждения.

Справедливата стойност на биологичните активи се определя въз основа на тяхното настоящо местонахождение и състояние на база цена, котирана на активен пазар. Печалбата или загубата, възникнала при първоначалното признаване на биологичен актив по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба и от промени в справедливата му стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който са възникнали и се представят към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно”. Когато справедливата стойност на определен биологичен актив не може да бъде надеждно оценена, той се оценява по неговата себестойност, намалена с натрупаната амортизация или загуби от обезценка. Впоследствие, когато вече стане възможно справедливата стойност на този биологичен актив да може надеждно да бъде оценявана, дружеството променя подхода си и започва да оценява актива по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба.

2.10. Нематериални активи

Репутация

Репутацията представлява превишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на Софарма АД в нетните разграничими активи на дъщерните дружества (Българска роза – Севтополис АД и Медика АД) към датата на придобиването му (бизнес комбинацията). Тази репутация при вливането на дъщерните дружества в компанията-майка е призната в индивидуалния отчет за финансовото състояние на компанията-майка. Репутацията е представена към групата на “нематериалните активи”.

Репутацията се оценява по цена на придобиване (себестойност), определена към датата на същинската бизнескомбинация минус натрупаните загуби от обезценки. Тя не се амортизира. Подлежи на ежегоден преглед за наличие на индикатори за обезценка. Загубите от обезценка на репутация се представят в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към позицията “обезценка на нетекущи активи”.

Други нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи.

Срокът на ползване по групи активи е както следва:

- програмни продукти – 2 - 8 г.
- патенти и лицензии – 2 - 6 г.
- търговски марки – 5 – 13 г.
- други – 5 – 7 г

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.11. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от дружеството за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в отчета за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност (*Приложение 2.29*). Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от отчета.

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Трансфери от и към групата “инвестиционни имоти” се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и цели на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се представя към “преоценъчен резерв – имоти, машини и оборудване” в отчета за промените в собствения капитал.

2.12. Инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни и асоциирани дружества, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни и асоциирани дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им се представя съответно към “финансови приходи” или “финансови разходи” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.13. Инвестиции на разположение и за продажба

Инвестициите под форма на финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, представляващи акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовия актив) (*Приложение № 2.24*).

Последващо оценяване

Притежаваните от дружеството инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се оценяват последващо по справедлива стойност (*Приложение № 2.29*) със съдействието на независим лецизиран оценител.

Ефектите от последващата преоценка на ценните книжа до тяхната справедлива стойност се представят в отделен компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция като се посочват към статията “финансови приходи” или “финансови разходи”.

Приходите от дивиденди, свързани с дългосрочните инвестиции (финансови активи), представляващи акции в други дружества (малцинствено участие) се признават като текущи приходи и представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „финансови приходи”.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

Всички покупки и продажби на инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се признават на “датата на търгуване” на сделката, т.е. датата, на която дружеството се ангажира да закупи или продаде актива.

Притежаваните инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на всеки отчетен период и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “финансови разходи”.

При установяване на условия за обезценка, същата се определя като разлика между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията и се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако през предходни периоди има формиран положителен резерв за тези инвестиции – тогава първо обезценката се покрива за сметка на този резерв и се представя нетно в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход).

2.14. Материални запаси

Материалните запаси са оценени във финансовия отчет както следва:

- суровини, материали и стоки - по по-ниската от: доставната себестойност (цена на придобиване) и нетната реализируема стойност;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - по по-ниската от: производствената себестойност и нетната реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преките разходи за материали и труд и приспадащата се част от общопроизводствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси. Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет, определен на база обичаен средно поддържан обем, потвърждаван с плана по производството. Избраната база за разпределението им на ниво отделни продукти е нормата на човеко часовете на пряко заетия персонал в производството на конкретния продукт.

Дружеството прилага като текуща оценка „стандартна производствена себестойност” по отношение на готовата продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство, и респективно „стандартната доставна себестойност” – за основните суровини и материали за производството.

В края на всеки отчетен период ръководството извършва анализ на факторите, довели до формиране на отклонения при: а) доставка на суровини и материали за производството - чрез сравнение между фактическите и стандартните доставни разходи и б) производството на готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - чрез сравнение между фактическите и стандартните производствени разходи. При необходимост се извършват корекции на оценката на наличните материални запаси във финансовия отчет. На база проучвания на добри отчетни практики във фармацевтичния отрасъл, са възприети прагове на същественост за: а) отклонението при доставка на суровини и материали за производството – до 2 % и б) производствено отклонение – до 1 %, в рамките на които, не се коригира текущата оценка на наличните крайни запаси от суровини и материали, готова продукция и незавършеното производство за целите на финансовия отчет (*Приложение № 2.30*).

При употребата (влагане и продажбата) на материалните запаси те се изписват текущо като се използва методът на средно-претеглената стойност (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.15. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.24*).

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “други разходи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.16. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други предоставени ресурси, последващо са оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми.

Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да събере вземането си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (*Приложение № 2.24*).

2.17. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е до 3 месеца (*Приложение № 2.24*).

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с оборотни кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).
- блокираните парични средства над 3 месеца не се третираат като парични средства и еквиваленти.

2.18. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.24*).

2.19. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми.

Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихви) или приходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират (*Приложение № 2.24*).

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.20. Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на дружеството, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

2.21. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществена част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихва) на база ефективен лихвен процент.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън дружеството съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на стоките на лизингодателя и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и незаработения финансов доход. Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг***Лизингополучател***

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.22. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналот е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми и бонусни схеми

Съгласно Устава на дружеството и при взето решение на Общото събрание на акционерите изпълнителният директор има право да получи еднократно възнаграждение (тантием) в размер на до 1 % от нетната печалба на дружеството както и да бъде оправомощен да определи кръга на служителите, между които да бъде разпределена като бонус парична сума в размер на до 2 % от стойността на печалба на дружеството за всяка календарна година. Когато определена част се изисква да бъде разсрочена за по-дълъг от 12-месечен период, тази част се оценява по нейната сегашна стойност към датата на финансовия отчет и се посочва към нетекущите пасиви в отчета за финансовото състояние, статия „задължения към персонала”.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ), фонд “Гарантиране вземания на работниците и служителите” (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) .

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.23. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Обратно изкупените собствени акции са представени в отчета за финансово състояние по себестойност (цена на придобиване) като с тяхната стойност е намален собственият капитал на дружеството. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции са за сметка на неразпределената печалба и се представят директно в собствения капитал на дружеството към компонента “неразпределена печалба”.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от:

- положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датата на извършване на всяка преоценка; и
- положителната разлика между балансовата стойност на имоти, отчитани в групата “имоти, за използване в собствена дейност”, и тяхната справедлива стойност на датата, на която те се трансферират в групата на “инвестиционни имоти”.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Преоценъчният резерв се прехвърля към компонента „натрупани печалби”, когато активите се отписват от отчета за финансовото състояние или са напълно амортизирани.

Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан. Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталова политика на дружеството само след прехвърлянето му към компонента “неразпределена печалба”.

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи на разположение и за продажба и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката.

Този резерв се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато финансовите активи се освободят (продадат) от дружеството и/или при установена трайна обезценка на определени финансови активи.

2.24. Финансови инструменти

2.24.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в следните категории: “заеми (кредити) и вземания” и “финансови активи на разположение и за продажба”. Класификацията е в зависимост от същността и целите и предназначението на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване” - датата, на която то е поело ангажимент да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществена част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществена част от рисковете и ползите, асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото си състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, и паричните средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние (*Приложения № 2.15, № 2.16 и № 2.17*). Лихвеният доход по “кредитите и вземанията” се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към статията „финансови приходи”.

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията (*Приложение № 2.30*).

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са придобити с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел (инвестиции на разположение и за продажба) и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на дружеството е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач (*Приложение № 2.13*).

Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, включително разходите по придобиване, включени в инвестицията.

Последващата оценка на финансовите активи на разположение и за продажба е по справедлива стойност, освен за акции/дялове на затворени, нетъргувани на борсов пазар дружества (*Приложение 2.13*).

Ефектите от преоценката до справедливата стойност, печалби или загуби, на държаните инвестиции на разположение и за продажба се отчитат в отчета за всеобхватния доход (към други компоненти на всеобхватния доход) по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба” и се натрупват към самостоятелен компонент на собствения капитал - ”резерв по финансови активи на разположение и за продажба”.

При установяване на последваща трайна обезценка или при продажба на инвестиция на разположение и за продажба, сумата на обезценката и всички натрупани преди това загуби (нетно) към резерва, се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “финансови разходи”. Аналогично, при всяка продажба на инвестициите от този тип натрупаните нереализирани печалби в резерва се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията “финансови приходи”.

Ефектите от рециклирането на натрупаните ефекти от промяна в справедливата стойност на държаните инвестиции на разположение и за продажба се представят към другите компоненти на всеобхватния доход (по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба”), нетно от тези на новите преоценки за периода.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, се признават и отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че дружеството е придобило правото върху тези дивиденди.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финансов актив или група активи има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозируеми бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финансови активи.

2.24.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.18, Приложение № 2.19 и Приложение № 2.21*).

2.25. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2017 г. е 10 % (2016 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (РБългария), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (РБългария), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Към 31.12.2017 г. отсрочените данъци върху печалбата на дружеството са оценени при ставка, валидна за 2018 г., която е в размер на 10% (31.12.2016 г.: 10%).

2.26. Правителствени финансираня

Правителственото финансиране представлява различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствените финансираня (общински, държавни и международни, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признава първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от дружеството, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.27. Нетна печалба или загуба на акция

Нетната печалба или загуба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба или загуба на акции с намалена стойност не се изчисляват, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.28. Сегментно отчитане

Дружеството идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от членовете на ръководството, вземащи оперативни решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите на дружеството.

Оперативните сегменти на дружеството текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която предлага различни продукти и е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегменти на дружеството включват бизнес областите по отделни основни видове производство на лекарствени форми – таблетни форми, ампулни форми, медицински продукти и други форми.

Информация по оперативни сегменти

Дружеството използва един основен измерител – брутен марж (печалба) при оценяването на резултатите в оперативните сегменти и за разпределянето на ресурси между тях. Тя се определя като разлика между сегментните приходи и сегментните разходи, пряко съотнесими към съответния сегмент.

Сегментните активи, пасиви, респ. приходи, разходи и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база. Обичайно това са: а) за приходите - продажби на продукция; б) за разходите - за основни суровини и материали, за амортизации и за възнагражденията на производствения персонал; в) за активите - имоти, машини и съоръжения, и материални запаси; г) за пасивите - задължения към персонала и за обществено осигуряване. Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са отграничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни нетекущи активи, които се очаква да бъдат използвани през повече от един период.

Дружеството управлява инвестициите в ценни книжа, търговските разчети и предоставените, респ. получените финансови ресурси, както и данъците на ниво предприятие и те не се разпределят на сегментно ниво.

Резултатите от дейности, които се считат за случайни спрямо основните типове операции (дейности) на дружеството, както и неразпределяемите приходи, разходи, пасиви и активи, се отчитат отделно в позиция „обща на ниво дружество“. Тези суми по принцип включват: други доходи от дейността, освен ако не произтичат от дейността на конкретен сегмент, административни разходи, лихвени приходи и разходи, реализирани и нереализирани печалби и загуби от сделки с валута и инвестиции, инвестиции в други дружества, търговски и други вземания, търговски задължения и получени заеми, разчети по данъци, производствено и административно оборудване с общо предназначение.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, се основава на тази, използвана от дружеството за изготвяне на публичните му отчети по закон.

2.29. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на дружеството се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са: а) на повтаряща се (ежегодна) база – *финансовите активи на разположение и за продажба, инвестиционните имоти, предоставени и получени банкови заеми и заеми от трети лица, определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг; а други б) на неповтаряща се (периодична) база – *нефинансови активи като имоти, машини и оборудване.**

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Дружеството прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация. То използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирувани пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци, вкл. на база капитализиран доход от наем.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирувани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирувани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

В дружеството се разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви. За целта е определено специално лице по оценките на подчинение на финансовия директор, което организира осъществяването на целия оценъчен процес, вкл. координира и наблюдава работата на външните оценители.

Дружеството използва експертизата на външни лицензирани оценители за определяне на справедливите стойности на следните активи и пасиви: финансови активи на разположение и за продажба, инвестиционни имоти, имоти, машини и оборудване. Изборът на такива оценители се прави на годишна база, като се използват следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители – на всеки три-пет години. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специално определеното лице по оценките, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения и предложения за размера на справедливата стойност. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от финансовия директор, изпълнителния директор и Съвета на директорите на дружеството.

На датата на всеки финансов отчет съобразно счетоводната политика на дружеството специално определеното лице по оценките прави общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и предлага за одобрение пред финансовия директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата. При необходимост това се консултира изрично с използваните външни оценители. Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на дружеството.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, дружеството е групирало съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.30. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Материални запаси

Нормален капацитет

Нормалният производствен капацитет на дружеството е определен на база преценките на ръководството (след направени анализи) за оптимално натоварване на неговите производствени мощности и възвръщаемост на инвестициите в тях, при продуктова структура на производството, приета за обичайна.

Когато фактически реализираният обем за отделни производства е под определения от дружеството обем нормален производствен капацитет, се правят съответните преизчисления на постоянните разходи, включени в себестойността на запасите от продукцията и незавършеното производство.

Обезценка

В края на всяка финансова година дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи през 2017 г. е отчетена обезценка на материалните запаси в размер на 2,578 х.лв. (2016 г.: 2,903 х.лв.) (*Приложение № 5 и Приложение № 8*).

Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

В резултат на направените изчисления е отчетено задължение за дългосрочни доходи на персонала в размер на 3,377 х.лв. (31.12.2016 г.: 2,731 х.лв.) (*Приложение № 32*).

Преоценка на имоти, машини и оборудване

Към 31.12.2016 г. е извършен цялостен преглед за настъпилите ценови промени в справедлива стойност на дълготрайните материални активи на дружеството, както и на тяхното физическо и техническо състояние, начина на експлоатация и остатъчен полезен живот. Съответно, направена е преоценка, тъй като към тази дата завършва приетият по политика петгодишен период за тяхната преоценка. Прегледът и преоценката са изпълнени с професионалното съдействие на независими лицензирани оценители.

Лицензираните оценители са изработили и тест на чувствителност на предложените от тях оценки на справедлива стойност, определени при различните оценъчни методи, съобразно разумно възможните промени на основните допускания, и коментар на получените девиации.

Ръководството е направило подробен анализ на докладите на лицензираните оценители, вкл. тестовите за чувствителност. В резултат на това е отчетена преоценка и е признат нов преоценъчен резерв в размер на 2,629 х.лв., нетно от обезценка (*Приложение № 15*) и е отчетен текущ разход за обезценка в размер на 342 х.лв. (*Приложение № 10*).

Дружеството е приело да не преоценява следните групи активи: а) напълно амортизирани активи, придобити до 31.12.2001 г., доколкото при тях евентуалните допълнителни разходи за амортизация вече се компенсират от повишените разходи за поддръжка; б) компютри и стандартна компютърна техника, офис оборудване и стопански инвентар – доколкото при тях се наблюдава обичайна тенденция за значителни намаления на текущите им пазарни цени за кратки срокове спрямо очаквания срок за тяхната вътрешна експлоатация от дружеството; в) активи, придобити през 2016 г. – доколкото цената на придобиване за тези активи е близка до справедливата им стойност; и

г) активи от всички групи (с изключение на имоти), при които анализите на ефектите от оценката показват, че те не са резултат на настъпили ценови и пазарни промени през периода в стойностите на тези активи, а произтичат от различията в допусканията за полезния живот.

Оперативен лизинг

Дружеството е класифицирало към групата “имоти, машини и съоръжения” сграда, от която част се предоставя на оперативен лизинг на свързани лица. Тъй като значителна част от сградата се използва и от него в собствената му дейност, ръководството е преценило тази сграда да не се третира като инвестиционен имот.

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества. Изчисленията са направени от ръководството със съдействието на независими лицензирани оценители.

В резултат на направените изчисления през 2017 г. е установена необходимост от признаване на обезценка на определени инвестиции в дъщерни предприятия в размер на 5,280 х.лв. (2016 г.: 5,224 х.лв.) (*Приложение № 10*).

Обезценка на търговски вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на съответното вземане се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като загуба от обезценка (*Приложение № 8*).

След 180 дни закъснение вече се счита, че може да има индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководството прави анализ на цялата експозиция от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от контрагента, включително потенциалните възможности за събиране на евентуални лихви за компенсиране на просрочията. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него (тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства, банкова гаранция) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100 %.

За 2017 г. изменението на признатите обезценки на търговските вземанията е общо размер на (50 х.лв.) – (начислена)/възстановена обезценка, нетно (2016 г.: 70 х.лв. (начислена)/възстановена обезценка, нетно) (*Приложение № 9*).

Обезценка на предоставени търговски заеми

Към датата на всеки отчет дружеството извършва преглед на своите предоставени търговски заеми на индивидуална основа, с цел да установи наличие и изчисли загубите от обезценката.

При определяне на това дали да се признае загуба от обезценка в отчета за всеобхватния доход (печалбата или загубата за годината), ръководството на дружеството преценява дали са налице и какви са видимите индикатори и данни като обективни доказателства, които да посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от съответния контрагент - заемополучател.

Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на заемополучателя, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за даден заем. При анализа на рисковете от загуби от обезценка се вземат предвид следните основни критерии по отношение на заемополучателите: финансово състояние и финансови резултати, вкл. възможности за генериране на собствени парични потоци, проблеми в обслужването както и качеството на предоставеното обезпечение, като вид и възможност за реализация.

За 2017 г. признатите обезценки (нетно от възстановените), свързани с предоставени търговски заеми са в общ размер на 1,425 – (начислена)/възстановена обезценка, нетно (2016 г.: (688 х.лв.) х.лв. (начислена)/възстановена обезценка, нетно) (*Приложение № 11*).

Активи по отсрочени данъци

Не са признати активи по отсрочени данъци в размер на 3,591 х.лв. (31.12.2016 г.: 3,063 х.лв.), свързани с обезценка на инвестиции в дъщерни дружества, тъй като ръководството не предвижда да се освободи от тези инвестиции и съответно е преценило, че не съществува вероятност временната разлика да се прояви в предвидимо бъдеще. Размерът на временната разлика, върху която не е признат данъчен актив е 35,909 х.лв. (31.12.2016 г.: 30,629 х.лв.).

Провизии за съдебни дела

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 %, поради което не са признати провизии за задължения по дела в отчета за финансовото състояние към 31 декември 2017 г.

3. ПРИХОДИ

Основните приходи от продажби на готова продукция на дружеството включват:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Износ	127,066	106,135
Вътрешен пазар	78,193	76,261
Общо	205,259	182,396

Продажби по продукти - износ

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Таблетни форми	97,216	81,852
Ампулни форми	12,968	10,778
Унгвенти	7,022	3,952
Сиропни форми	6,127	6,325
Лиофилни продукти	1,405	593
Лечебна козметика	691	717
Супозитории	555	434
Пластири	421	293
Капки	234	189
Превързочни продукти	217	861
Санитарно - хигиенни продукти	142	98
Сашета	-	39
Други	68	4
Общо	127,066	106,135

Продажби по продукти – вътрешен пазар

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Таблетни форми	40,293	37,369
Ампулни форми	17,376	16,682
Превързочни продукти	4,979	5,366
Лиофилни продукти	4,186	4,993
Пластири	2,672	2,680
Инхалатори	2,161	2,572
Унгвенти	1,903	1,842
Сиропни форми	1,887	1,736
Санитарно - хигиенни продукти	1,465	1,530
Капки	683	605
Супозитории	424	429
Лечебна козметика	95	432
Сашета	29	-
Други	40	25
Общо	78,193	76,261

Разпределението по географски региони на приходите от продажби е както следва:

	2017	Относителен	2016	Относителен
	BGN '000	дял	BGN '000	дял
Европа	103,922	51%	87,061	48%
България	78,193	38%	76,261	42%
Други страни	23,144	11%	19,074	10%
Общо	205,259	100%	182,396	100%

Общите приходи от сделки с най-големите клиенти на дружеството са както следва:

	2017	% от	2016	% от
	BGN '000	приходите	BGN '000	приходите
Клиент 1	70,956	35%	65,200	36%
Клиент 2	65,841	32%	56,829	31%
Клиент 3	20,301	10%	16,337	9%

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА

Другите доходи и загуби от дейността на дружеството включват:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Приходи от предоставяне на услуги	3,600	3,429
Приходи от финансираня по европейски проекти	508	508
<i>Приходи от продажба на материали</i>	<i>5,583</i>	<i>4,554</i>
<i>Отчетна стойност на продадени материали</i>	<i>(5,418)</i>	<i>(4,427)</i>
Печалба от продажба на материали	165	127
<i>Приходи от продажба на дълготрайни активи</i>	<i>161</i>	<i>677</i>
<i>Балансова стойност на продадени дълготрайни активи</i>	<i>(50)</i>	<i>(555)</i>
Печалба от продажба на дълготрайни активи	111	122
<i>Приходи от продажба на стоки</i>	<i>1,380</i>	<i>1,236</i>
<i>Отчетна стойност на продадени стоки</i>	<i>(1,313)</i>	<i>(1,159)</i>
Печалба от продажба на стоки	67	77
Печалби от преценка на биологични активи до справедлива стойност	13	3
Печалби от преценка на финансови активи до справедлива стойност	2	2
Загуби от преценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност (<i>Приложение № 17</i>)	(34)	(233)
Нетни загуби от курсови разлики по търговски вземания и задължения и текущи разплащателни сметки	(275)	(255)
Други доходи	343	285
Общо	4,500	4,065

Приходите от продажба на материали са основно от продажба на субстанции, химикали и опаковъчни материали.

Приходите от услуги включват:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Наеми	1,865	1,751
Социална дейност	731	688
Услуги по изработка	432	505
Гама облъчване	145	79
Регулаторни услуги	111	97
Услуги по лабораторни анализи	107	108
Организиране на транспорт	24	58
Други	185	143
Общо	3,600	3,429

Приходите от стоки включват:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Хранителни продукти	1,037	954
Козметични продукти	274	158
Стоки със техническо предназначение	48	5
Хранителни добавки	21	119
Общо	1,380	1,236

Отчетната стойност на продадените стоки по видове е както следва:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Хранителни продукти	962	883
Козметични продукти	287	181
Стоки с техническо предназначение	47	49
Хранителни добавки	17	46
Общо	1,313	1,159

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

Разходите за суровини и материали включват:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	50,765	45,846
Електроенергия	4,870	4,444
Топлоенергия	3,148	2,511
Лабораторни материали	2,428	2,145
Спомагателни материали	2,174	2,106
Резервни части	1,406	1,019
Технически материали	1,390	748
Работно облекло и лични предпазни средства за труд	699	647
Горива и смазочни материали	638	642
Вода	633	523
Обезценка на материали (<i>Приложение № 9</i>)	601	1,060
Брак на материали	231	227
Общо	68,983	61,918

Разходите за основни материали включват:

	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>
Субстанции	20,686	22,163
Опаковъчни материали	9,763	7,125
Течни и твърди химикали	8,018	6,403
Билки	3,837	2,157
Ампули	2,175	1,881
Санитарно-хигиенни и превързочни материали	1,580	2,066
Туби	1,508	1,351
Алуминиево и ПВЦ фолио	1,357	1,081
Пластири	1,030	1,177
Флакони	811	442
Общо	50,765	45,846

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ*Разходите за външни услуги включват:*

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Изработка на медикаменти	9,977	8,887
Реклама и маркетинг	4,876	5,141
Транспорт	3,557	3,106
Поддръжка на сгради и оборудване	2,933	2,508
Консултантски услуги	2,165	2,000
Наеми	2,029	1,946
Логистични услуги (вътрешен пазар)	1,706	1,520
Местни данъци и такси	1,349	1,305
Охрана	1,276	1,141
Държавни и регулаторни такси	1,199	1,135
Абонаментни такси	923	906
Услуги по граждански договори	803	683
Медицинско обслужване	792	802
Услуги по регистрации на медикаменти	682	462
Ремонт и поддръжка на автомобили	501	488
Застраховки	492	710
Данъци върху разходите	462	448
Логистични услуги (износ)	461	347
Лицензионни възнаграждения и такси	444	370
Съобщения и комуникации	382	396
Услуги по унищожаване на лекарства	337	349
Преводи на документация	245	275
Такси за обслужване на текущи сметки в банки	191	165
Куриерски услуги	123	93
Комисионни възнаграждения	106	265
Клинични изпитвания	11	354
Други	747	684
Общо	38,769	36,486

Начислените разходи за годината за задължителен одит на индивидуален годишен финансов отчет са в размер на 141 х. лв. (2016 г.: 109 х. лв.), данъчни консултации 6 х.лв. (2016 г.: 4 х.лв.) и други услуги, несвързани с одита – 12 х.лв. (2016 г.: 3 х.лв.).

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА*Разходите за персонала включват:*

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Текущи възнаграждения	31,935	28,590
Вноски по социалното осигуряване	5,889	5,241
Социални придобивки и плащания	3,390	2,459
Начислени суми за неизползвани отпуски	1,198	667
Тантиеми	775	790
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	197	111
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала при пенсиониране (<i>Приложение № 32</i>)	420	405
Общо	43,804	38,263

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА*Другите разходи включват:*

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Представителни мероприятия	2,236	2,184
Начислени обезценки на готова продукция и незавършено производство (<i>Приложение № 9</i>)	1,919	1,808
Командировки	835	621
Брак на готова продукция и незавършено производство	471	172
Дарения	372	340
Обучение	218	197
Непризнат данъчен кредит по ЗДДС	113	160
Брак на дълготрайни активи	81	77
Начислени обезценки на стоки (<i>Приложение № 9</i>)	58	35
Други данъци и плащания към бюджета	56	20
Отписани вземания	36	-
Начислени/(възстановени) обезценки по вземания, нетно (<i>Приложение № 9</i>)	50	(70)
Брак на стоки	5	37
Други	119	81
Общо	6,569	5,662

9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ

Разходите за обезценка на текущите активи включват:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Обезценка на готова продукция (Приложение № 8)	1,919	1,808
Обезценка на материали (Приложение № 5)	601	1,060
Обезценка на стоки (Приложение № 8)	58	35
Обезценка на търговски вземания	1,230	508
Възстановена обезценка на търговски вземания	(1,180)	(578)
Нетно изменение на обезценките по вземания (Приложение № 8)	50	(70)
Общо	2,628	2,833

10. ОБЕЗЦЕНКА НА НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

Обезценките на нетекущи активи включват:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества (Приложение № 18)	5,280	5,224
Обезценка на дълготрайни материални активи (Приложение № 15)	-	342
Обезценка на дълготрайни нематериални активи (Приложение № 16)	-	67
	5,280	5,633

11. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ

Финансовите приходи включват:

	2017 BGN'000	2016 BGN'000
Приходи от дялово участие	7,539	7,923
Приходи от лихви по предоставени заеми	1,699	2,126
Обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	(504)	(688)
Възстановена обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	1,929	-
Нетно изменение на обезценките по вземания по предоставени търговски заеми	1,425	(688)
Нетна печалба от операции с инвестиции в ценни книжа и дялове	1,257	12,741
в т.ч. печалба от продажба на дъщерни дружества	1	12,714
Приходи от ликвидация на дъщерни дружества	7	-
Нетна печалба от курсови разлики по вземане от продажба на дъщерно дружество	-	131
Общо	11,927	22,233

12. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ*Финансовите разходи включват:*

	2017	2016
	BGN'000	BGN'000
Разходи за лихви по получени заеми	1,358	2,091
Нетна загуба от курсови разлики по вземане от продажба на дъщерно дружество	443	-
Банкови такси по заеми и гаранции	217	303
Ефекти от деривати	74	109
Обезценка на инвестиции на разположение и за продажба	4	4
Обезценка на парични средства (<i>Приложение № 27</i>)	-	8
Разходи за лихви по финансов лизинг	-	3
Общо	2,096	2,518

13. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Отчет за всеобхватния доход (печалба или загуба за годината)	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	41,755	33,944
Преоценъчен резерв, включен като увеличение в ГДД	(427)	(242)
Данъчна печалба за годината	41,328	33,702
Текущ разход за данък върху печалбата за годината - 10% (2016 г. :10 %)	4,133	3,370
<i>Отсрочени данъци върху печалбата от:</i>		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	26	728
Общо разход за данък от печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	4,159	4,098
Равнение на разхода за данъци върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат		
<i>Счетоводна печалба за годината</i>	46,398	42,445
Данък върху печалбата – 10% (2016 г.: 10%)	4,639	4,244
<i>От непризнати суми по данъчни декларации свързани с:</i>		
увеличения – 6,553 х.лв. (2016 г.: 6,511 х.лв.)	655	651
намаления – 11,554 х.лв. (2016 г.: 8,316 х.лв.)	(1,155)	(832)
Признати отсрочени данъци възникнали в предходни периоди	20	35
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	4,159	4,098

Данъчните ефекти, свързани с другите компоненти от всеобхватния доход са както следва:

	2017			2016		
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
	Стойност преди данък	Данъчни ефекти, признати в собствения капитал	Стойност нетно от данък	Стойност преди данък	Данъчни ефекти, признати в собствения капитал	Стойност нетно от данък
Компоненти, които нама да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата						
Печалби(загуби) по преоценки на имоти, машини и оборудване	(42)	4	(38)	2,629	(263)	2,366
Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи	(497)	-	(497)	(134)	-	(134)
Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата						
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба	1,284	-	1,284	1,515	-	1,515
Общо друг всеобхватен доход за годината	745	4	749	4,010	(263)	3,747

14. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Другият всеобхватен доход включва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Печалба/(Загуба) по преоценки на имоти, машини и оборудване	(42)	2,629
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба:		
Печалби възникнали през годината	1,296	1,522
Намалени с: Рекласификационни корекции на (печалби)/загуби, включени в печалбата или загубата за текущата година	(12)	(7)
Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи	(497)	(134)
	745	4,010
Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход	4	(263)
Общ всеобхватен доход за годината	749	3,747

15. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради		Машины, съоръжения и оборудване		Други		В процес на придобиване		Общо	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	153,937	143,784	171,073	162,399	22,584	23,141	2,269	13,402	349,863	342,726
Придобити	66	63	1,712	1,198	205	97	11,694	8,528	13,677	9,886
Трансфер към имоти, машини и оборудване	4,643	9,880	4,901	8,307	209	1,474	(9,753)	(19,661)	-	-
Ефект от преценка до справедлива стойност	-	280	-	763	13	(111)	-	-	13	932
Отписани	(78)	(70)	(987)	(1,594)	(919)	(2,017)	(15)	-	(1,999)	(3,681)
Салдо на 31 декември	158,568	153,937	176,699	171,073	22,092	22,584	4,195	2,269	361,554	349,863
Надрупана амортизация										
Салдо на 1 януари	23,114	18,724	84,696	78,291	16,583	16,906	-	-	124,393	113,921
Начислена амортизация за годината	4,602	4,307	9,540	9,015	1,574	1,602	-	-	15,716	14,924
Обезценка	-	-	42	-	-	-	-	-	42	-
Отписана амортизация	(26)	-	(802)	(1,483)	(866)	(1,611)	-	-	(1,694)	(3,094)
Ефект от преценка до справедлива стойност	-	83	-	(1,127)	-	(314)	-	-	-	(1,358)
Салдо на 31 декември	27,690	23,114	93,476	84,696	17,291	16,583	-	-	138,457	124,393
Балансова стойност на 31 декември	130,878	130,823	83,223	86,377	4,801	6,001	4,195	2,269	223,097	225,470
Балансова стойност на 1 януари	130,823	125,060	86,377	84,108	6,001	6,235	2,269	13,402	225,470	228,805

Към 31.12.2017 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 41,345 х.лв. (31.12.2016 г.: 37,821 х.лв.) и сгради с балансова стойност 89,533 х.лв. (31.12.2016 г.: 93,002 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 31 декември включват:

- предоставени аванси за покупка на машини и оборудване – 2,442 х.лв. (31.12.2016 г.: 600 х.лв.);
- разходи по изграждане на нови сгради - 1,012 х.лв. (31.12.2016 г.: 271 х.лв.);
- реконструкция на сгради – 244 х.лв (31.12.2016 г.: 1,316 х.лв);
- други - 497 х.лв (31.12.2016 г.: 82 х.лв.).

Към 31 декември балансовата стойност на машини, съоръжения и оборудване включва и машини и оборудване, закупени по договори за финансиране по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика 2007-2013 г.” и оперативна програма „Енергийна ефективност” (*Приложение №31*), както следва:

- за ново таблетно производство на стойност 6,803 х.лв. (31.12.2016 г.: 7,429 х.лв.);
- за ампулно производство на стойност 5,053 х.лв. (31.12.2016 г.: 5,457 х.лв.);
- общообменни инсталации за вентилация и климатизация при производство на медицински продукти на стойност 776 х.лв (31.12.2016 г.: 836 х.лв.).

В стойността на другите активи към 31.12.2017 г. са включени и биологични активи - насаждения от жълта акация в размер на 139 х.лв. (31.12.2016 г.: 134 х.лв.).

Оперативен лизинг

Дружеството е предоставило за използване под наем дълготрайни материални активи на свързани лица с балансова стойност към 31.12.2017 г. в размер на 6,177 х.лв. (31.12.2016 г.: 5,669 х.лв.). Също така са предоставени под наем на трети лица дълготрайни материални активи с балансова стойност към 31.12.2017 г. в размер на 234 х.лв. (31.12.2016 г.: 246 х.лв.).

Финансов лизинг

Към 31.12.2017 г. активи с нулева балансова стойност са придобити по договори за финансов лизинг (31.12.2016 г.: 29 х.лв.).

Други данни

Отчетната стойност на напълно амортизираните дълготрайни материални активи, които се ползват в дейността на дружеството по групи активи е както следва:

- Сгради – 379 х.лв. (31.12.2016 г.: 410 х.лв.);
- Машини, съоръжения и оборудване – 36,306 х.лв. (31.12.2016 г.: 35,382 х.лв.);
- Други – 11,580 х.лв. (31.12.2016 г.: 11,218 х.лв.).

Към 31.12.2017 г. има учредени тежести върху дълготрайни материални активи на дружеството във връзка с получени заеми както следва:

- Земи и сгради с балансова стойност съответно 22,316 х.лв. и 54,363 х.лв. (31.12.2016 г.: съответно 22,415 х.лв. и 59,745 х.лв.) (*Приложение № 29, Приложение № 33 и Приложение № 39*);
- Залози на оборудване – 39,234 х.лв.(31.12.2016 г.: 42,600 х.лв.) (*Приложение № 29, Приложение № 33 и Приложение № 39*).

Периодична преоценка по справедлива стойност

Към 31.12.2016 г. е извършена преоценка на имотите, машините и оборудването със съдействието на независими лицензирани оценители с цел определяне на справедливата стойност на активите, в съответствие с изискванията на МСФО13 и МСС16.

Ефектите от извършената преоценка в размер на 2,290 х.лв. са отчетени в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината и други компоненти на всеобхватния доход) (*Приложение № 4, Приложение № 10 и Приложение № 14*).

При тази преоценка са приложени следните два основни подхода и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове дълготрайни материални активи:

- „Пазарен подход” чрез „Метод на пазарните аналози” - за земите в регулация и земеделските земи, за които има реален пазар, наблюдават се аналогови имоти и сделки с тях, и е на лице база за сравнимост - за справедлива стойност е приета пазарната им цена, определена по сравнителния метод;
- „Разходен подход” чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност” и „Метод на база разходи за създаване или подмяна на актива” - за специализираните сгради, машините, съоръженията, оборудването и другите активи, за които липсва реален пазар и съпоставими продажби на аналогови активи - за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност на база индексирана историческа стойност на актива и на база текущи разходи за създаване или подмяна на актива

От направената преценка е признат преоценъчен резерв в размер на 2,629 х.лв. нетно от обезценка.

Към 31.12.2017 г. ръководството на дружеството отново е направило анализ на ценовите промени за ключовите му активи и е определило, че не са налице условия и основание за извършване на нова преоценка на активите преди изтичане на приетия обичаен период от пет години (*Приложение № 2.8*).

16. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Репутация</i>		<i>Права върху интелектуална собственост</i>		<i>Програмни продукти</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	1,445	1,445	5,074	5,235	3,904	3,817	72	113	10,495	10,610
Придобити	-	-	236	95	33	65	740	32	1,009	192
Трансфер	-	-	140	13	479	22	(619)	(35)	-	-
Обезценка	-	-		(61)	-	-	-	(6)	-	(67)
Отписани	-	-	(76)	(208)	(11)	-	(84)	(32)	(171)	(240)
Салдо на 31 декември	1,445	1,445	5,374	5,074	4,405	3,904	109	72	11,333	10,495
Надрупана амортизация										
Салдо на 1 януари	-	-	1,650	1,252	2,565	2,342	-	-	4,215	3,594
Начислена амортизация за годината	-	-	512	547	220	223	-	-	732	770
Отписана амортизация	-	-	(74)	(149)	(11)	-	-	-	(85)	(149)
Салдо на 31 декември	-	-	2,088	1,650	2,774	2,565	-	-	4,862	4,215
Балансова стойност на 31 декември	1,445	1,445	3,286	3,424	1,631	1,339	109	72	6,471	6,280
Балансова стойност на 1 януари	1,445	1,445	3,424	3,983	1,339	1,475	72	113	6,280	7,016

Правата върху интелектуална собственост включват основно продукти от развойна дейност и търговски марки.

Разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи към 31 декември включват разходи за придобиване на лицензии и разрешения за употреба на лекарствени продукти в размер на 109 х.лв. (31.12.2016 г.: 72 х.лв.).

Отчетната стойност на напълно амортизираните нематериални дълготрайни активи, които се ползват в дейността на дружеството по групи активи е както следва:

- права върху интелектуална собственост – 1,045 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,787 х.лв.);
- програмни продукти – 1,746 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,816 х.лв.).

17. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	22,840	22,160
Придобити	1,993	913
Нетна загуба от корекция до оценка по справедлива стойност, включена в печалбата или загубата	(34)	(233)
Салдо на 31 декември	24,799	22,840

Инвестиционните имоти представляват сгради и прилежащи земи към тях, специално обособени части от сгради за самостоятелна експлоатация, предназначени за отдаване дългосрочно под наем на дъщерни дружества и трети лица. По група активи са както следва:

<i>Група активи</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Складови помещения	19,450	18,671
Офиси	2,403	2,342
Производствени сгради	1,065	1,032
Социални обекти	410	407
Разходи за придобиване на инвестиционни имоти	1,471	388
Общо	24,799	22,840

Към 31.12.2017 г. има учредени тежести върху инвестиционни имоти както следва:

- ипотека на складово помещение – 8,286 х.лв.(31.12.2016 г.: 8,226 х.лв.) (*Приложение № 33 и Приложение № 39*);
- залози на прилежащо оборудване – 5,476 х.лв.(31.12.2016 г.: 5,730 х.лв.) (*Приложение № 33*).

*Оценки по справедлива стойност**Йерархия на справедливите стойности*

Оценките по справедлива стойност на групите инвестиционни имоти са категоризирани като справедливи стойности от ниво 2 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване.

Направената преоценка на инвестиционните имоти до справедлива стойност е повтаряема (ежегодна) и се дължи на прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва регулярно към датата на всеки годишен финансов отчет. Измерването на справедливата стойност е реализирано със съдействието на независими лицензирани оценители.

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на инвестиционните имоти, оценени на ниво 2:

	<i>Складови помещения</i>	<i>Офиси</i>	<i>Производствени сгради</i>	<i>Социални обекти</i>	<i>Разходи за придобиване</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо на 1 януари 2016 година	18,380	2,331	1,056	393	-	22,160
Придобити	525	-	-	-	388	913
Преоценка до справедлива стойност през печалбата или загубата - нерезализирана	(234)	11	(24)	14	-	(233)
Салдо на 31 декември 2016 година	18,671	2,342	1,032	407	388	22,840
Придобити	-	-	29	-	1,964	1,993
Трансфер	881	-	-	-	(881)	-
Преоценка до справедлива стойност през печалбата или загубата - нерезализирана	(102)	61	4	3	-	(34)
Салдо на 31 декември 2017 година	19,450	2,403	1,065	410	1,471	24,799

Техника за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Таблицата по-долу представя описание на техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на всички групи от състава на инвестиционните имоти ниво 2, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Групи активи Ниво 2	Подходи и техники за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни
Складови помещения	<i>а.Приходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	а.Претеглена норма на възвращаемост б.Срок на реализация на наемни сделки
	<i>б.Разходен метод</i> Оценъчна техника: Метод на база разходи за създаване или подмяна - амортизирана възстановима стойност (като помощна оценка)	*Коригирани цени на изграждане на индентични обекти и на доставни цени на аналози на машини и съоръжения
Офиси, производствени сгради и социални обекти	<i>Приходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	а.Претеглена норма на възвращаемост б.Срок на реализация на наемни сделки

Ключовите предположения, използвани при изчисленията на справедливата стойност на инвестиционните имоти към 31.12.2017 г. са:

- норма на възвращаемост – от 4,01 % до 8,50 %;
- срок на реализация на наемни сделки - от 3 до 12 месеца;

В резултат на направените изчисления през 2017 г. е установена необходимост от признаване на загуби, нетно от печалбите от преоценка до справедлива стойност в размер на 34 х.лв. (2016 г.: 233 х.лв.) (Приложение № 4).

18. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Балансовата стойност на инвестициите по дружества е както следва:

		31.12.2017	Участие	31.12.2016	Участие
		BGN '000	%	BGN '000	%
Унифарм АД	България	30,851	98.77	26,749	77.88
Софарма Трейдинг АД	България	30,112	72.67	29,824	72.56
Бриз ООД	Латвия	22,270	66.13	22,270	66.13
Софарма Украйна ЕООД	Украйна	9,669	100.00	11,783	100.00
Вета Фарма АД	България	9,666	99.98	6,549	68.05
Биофарм Инженеринг АД	България	8,384	97.15	8,384	97.15
Момина крепост АД	България	4,229	93.55	4,874	93.54
Витамина АД	Украйна	1,127	99.56	1,980	99.56
Фармалогистика АД	България	961	89.39	1,190	84.93
Аромания ООД	България	750	76.00	-	-
Софарма Билдингс АДСИЦ	България	567	40.38	568	40.39
Софарма Казахстан ЕООД	Казахстан	502	100.00	502	100.00
Електронкомерс ЕООД	България	384	100.00	384	100.00
Софарма Варшава ЕООД	Полша	323	100.00	323	100.00
Рап Фарма Интернешънъл ООД	Молдова	293	51.00	-	-
Фито Палаузово АД	България	57	95.00	57	95.00
Медика Здраве ЕООД - в ликвидация	България	-	100.00	5	100.00
Общо		120,145		115,442	

Към 31.12.2017 г. съставът на инвестициите в дъщерни дружества обхваща и инвестицията в дъщерното дружество Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша, която е напълно обезценена (31.12.2016 г.: напълно обезценена инвестиция в Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша).

Софарма АД осъществява пряк контрол върху изброените по-горе дружества.

Предметът на дейност на дъщерните дружества и датата на придобиване е както следва:

- Фармалогистика АД - предмет на дейност: вторична опаковка и отдаване под наем на недвижими имоти. Дата на придобиване – 15.08.2002 г.
- Софарма Поланд ООД - в ликвидация- предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 16.10.2003 г. Дружеството е в процедура на ликвидация.
- Електронкомерс ЕООД - предмет на дейност: търговия, транспортиране и разфасовка на радиоактивни материали и ядрена техника, битова електроника и електротехника. Дата на придобиване – 09.08.2005 г.
- Биофарм Инженеринг АД - предмет на дейност: производство и търговия с инфузионни разтвори. Дата на придобиване – 10.03.2006 г.

- Софарма – Трейдинг АД - предмет на дейност: търговия с лекарствени средства. Дата на придобиване – 08.06.2006 г.
 - Момина крепост АД – предмет на дейност: разработване, внедряване и производство на медицински изделия за хуманната и ветеринарната медицина. Дата на придобиване 01.01.2008 г.
 - Витамина АД – предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 18.01.2008 г.
 - Иванчич и синове ООД - предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 10.04.2008 г. На 09.05.2016 г. дружеството продава изцяло своята инвестиция в Иванчич и синове ООД.
 - Софарма Билдингс АДСИЦ - предмет на дейност: инвестиране на парични средства набрани чрез издаване на ценни книжа в недвижими имоти (секюритизация на недвижими имоти) посредством покупка на право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти, отдаване под наем, лизинг, аренда и/или продажбата им. Дата на придобиване – 04.08.2008 г.
 - Бриз ООД - предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 10.11.2009 г.
 - Унифарм АД - предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване 27.10.2010 г.
 - Софарма Варшава ЕООД - предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 23.11.2010 г.
 - Софарма Украйна ЕООД – предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 07.08.2012 г.
 - Фито Палаузово АД – предмет на дейност: производство, събиране добив и реализация на билки и лечебни растения. Дата на придобиване (от вливане на дъщерно дружество) – 01.01.2014 г.
 - ТОО Софарма Казахстан - предмет на дейност: търговия с лекарствени средства. Дата на учредяване – 30.09.2014 г.
 - Вета Фарма АД - предмет на дейност: производство на лекарствени, нелекарствени и други продукти. Дата на придобиване – 11.11.2016 г.
 - Медика Здраве ЕООД – в ликвидация - предмет на дейност: търговия с медицински, санитарно – хигиенни и лекарствени продукти. Дата на придобиване (от вливане на дъщерно дружество) – 01.01.2016 г. Заличаването на дружеството е вписано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията на 22.02.2017 г.
 - Рап Фарма Интернешънъл ООД – предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 14.04.2017 г.
 - Аромания ООД – предмет на дейност: търговия със стоки, покупко – продажба и управление на недвижими имоти. Дата на придобиване – 31.07.2017 г.
- Акциите на Софарма Трейдинг АД се търгуват на фондовата борса като средномесечната цена на реализирани сделки за м. декември 2017 г. е 7.52 лв. на акция (м. декември 2016 г.: 6,14 лв.). Счетоводната стойност на една акция на база счетоводни нетни активи за 2017 г. е 2,23 лв. (2016 г.: 2,10 лв.).

Акциите на Момина крепост АД се търгуват на фондовата борса като средномесечната цена на реализирани сделки за м. декември 2017 г. е 3.00 лв. на акция (м. декември 2016 г.: 3,41 лв.). Счетоводната стойност на една акция на база счетоводни нетни активи за 2017 г. е 2,85 лв. (2016 г.: 2,97 лв.).

Акциите на Софарма Билдингс АДСИЦ са търгувани на фондовата борса в ограничени обеми и през м. декември 2017 г. няма сделки (м. декември 2016 г.: няма сделки). Счетоводната стойност на една акция на база счетоводни нетни активи за 2017 г. е 1,97 лв. (2016 г.: 2,08 лв.).

Акциите на Унифарм АД се търгуват на фондовата борса като през м. декември 2017 г. няма сделки (м. декември 2016 г.: 4,35 лв.). Счетоводната стойност на една акция на база счетоводни нетни активи за 2017 г. е 3,06 лв. (2016 г.: 2,85 лв.).

Движението на инвестициите в дъщерни дружества е представено по-долу:

<i>Цена на придобиване</i>	<i>Инвестиции в дъщерни дружества</i>	
	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	146,765	137,935
Придобити допълнителни участия	8,946	7,979
Придобити нови участия	1,043	6,549
Отписани инвестиции поради ликвидация	(5)	-
Продадени участия без загуба на контрол	(1)	(7)
Придобити чрез увеличение на капитала	-	48
Продадени участия със загуба на контрол	-	(5,739)
Салдо на 31 декември	156,748	146,765
 <i>Начислена обезценка</i>		
Салдо на 1 януари	31,323	26,099
Начислена обезценка	5,280	5,224
Салдо на 31 декември	36,603	31,323
Балансова стойност на 31 декември	120,145	115,442
Балансова стойност на 1 януари	115,442	111,836

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества.

Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема (над 25%) и/или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; загуби на пазари, клиенти или технологични проблеми, отчитане на загуби за по-продължителен период от време (над три години), отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен

акционерен капитал, тенденции на влошаване на основни финансови показатели, както и намаляване на пазарната капитализация. Изчисленията са направени от ръководството със съдействието на независими лицензирани оценители. Като база за прогнозите на паричните потоци преди данъци са използвани финансовите бюджети, разработени от съответните дружества, покриващи три до пет годишен период, както и други средносрочни и дългосрочни планове и намерения за развитието им, вкл. прогнози за основни икономически показатели на национално ниво и на ниво ЕС/Балканите. Ключовите предположения, използвани при изчисленията на възстановимата стойност към 31.12.2017 г. са:

- норма на растеж – от 0 % до 13.73 %;
- ръст в следпрогнозния период при изчисление на терминална стойност - 1.8 % до 5%;
- лихвен процент /цена на дълга/ - от 2.3 % до 17.8 %;
- дисконтова норма (на база WACC) – от 6,1 % до 22.3 %.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията са определени конкретно за всяко дружество, третирано като отделна единица, генерираща парични потоци, и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

Тестовите и преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от дъщерните дружества, включително търговски и промишлен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи продажби и пр. Изчисленията са направени със съдействието на независим лицензиран оценител.

В резултат на направените изчисления през 2017 г. е установена необходимост от признаване на обезценка на определени инвестиции в дъщерни предприятия в размер на 5,280 х.лв. (2016 г.: 5,224 х.лв.) (*Приложение № 10*).

19. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2017 г. балансовата стойност на инвестициите в асоциирани дружества е в размер на 7,740 х.лв. и включва участие в размер на 32,57 % от капитала в Доверие Обединен Холдинг АД (31.12.2016 г.: 5,219 х.лв и участие в размер на 30,22 %).

Доверие Обединен Холдинг АД е с предмет на дейност придобиване, управление, оценка и продажба на дялове и/или акционерни участия в български и чуждестранни дружества – юридически лица.

Акциите на Доверие Обединен Холдинг АД се търгуват на фондовата борса като средномесечната цена на реализирани сделки за м. декември 2017 г. е 2.09 лв. на акция (м. декември 2016 г.: 1.08 лв).

Счетоводната стойност на една акция на база счетоводни нетни активи 2017 г. е 1,87 лв. (2016 г.: 2,10 лв.).

Движението на инвестициите в асоциирани дружества е представено по – долу:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	5,219	-
Придобиване на акции	4,053	3,117
Продаване на акции	(1,532)	-
Трансфер от инвестиции на разположение и за продажба (Ниво 3)	-	2,102
Салдо на 31 декември	7,740	5,219

Обезценка на инвестиции в асоциирани дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в асоциирани дружества.

Преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от асоциираните дружества, включително търговски и промишлен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи продажби и пр.

През 2017 г. не е установена необходимост от признаване на обезценка на инвестициите в асоциираните дружества.

20. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба, по балансова стойност, включват участия (акции) в следните дружества:

	31.12.2017	Участие	31.12.2016	Участие
	BGN '000	%	BGN '000	%
Лавена АД	3,519	11.30	2,883	11.29
Олайнфарм АД - Латвия	1,826	0.77	1,796	0.77
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	770	3.01	-	-
Хидроизомат АД	489	13.81	131	10.67
Софарма имоти АДСИЦ	317	0.24	-	-
Тодоров АД	155	10.56	37	4.98
БТФ Експат България	78	0.19	82	0.32
Химимпорт АД	26	0.01	-	-
Елана Агрокредит АД	13	0.05	-	-
Екобулпак АД	7	1.48	7	1.48
Уникредит Булбанк АД	3	0.001	3	0.001
Сирма груп Холдинг АД	2	0.003	-	-
Експо груп АД	1	0.05	-	0.01
Ачийв лайф сайанс Инк - САЩ	-	-	290	4.70
Общо	7,206		5,229	

Всички горепосочени дружества с изключение на Олайнфарм АД, Латвия, Ачийв лайф сайанс Инк, САЩ и Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ са със седалище и дейност в България.

Справедливата цена на акция към 31 декември е както следва:

Инвестиции на разположение и за продажба	31.12.2017			31.12.2016		
	Брой акции	Справедлива цена на акция	Справедлива стойност по отчета за финансовото състояние	Брой акции	Справедлива цена на акция	Справедлива стойност по отчета за финансовото състояние
		BGN	BGN'000		BGN	BGN'000
Лавена АД	36,170	97.29	3,519	30,100	95.78	2,883
Олайнфарм АД - Латвия	108,500	16.83	1,826	108,500	16.55	1,796
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ	359,305	2.14	770	-	-	-
Хидроизомат АД	412,936	1.18	489	318,889	0.41	131
Софарма имоти АДСИЦ	48,391	6.55	317	-	-	-
Тодоров АД	359,001	0.43	155	169,468	0.22	37
БТФ Експат България	64,316	1.21	78	74,550	1.10	82
Химимпорт АД	15,093	1.72	26	-	-	-
Елана Агрокредит АД	10,000	1.30	13	-	-	-
Сирма Груп Холдинг АД	2,000	1.00	2	-	-	-
Общо			7,195			4,929

Към 31.12.2017 и 31.12.2016 г. инвестициите в Екобулпак АД, Уникредит Булбанк АД, Експо груп АД и Ачийв лайф сайанс Инк - САЩ са оценени и представени по цена на придобиване.

Таблицата по-долу представя инвестициите на разположение и за продажба на дружеството, които се оценяват на повтаряема база по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние:

Участия (акции) на разположение и за продажба	Справедлива стойност	ниво 1		ниво 2	
		31.12.2017			
		BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Лавена АД		3,519	-	3,519	
Олайнфарм АД – Латвия		1,826	1,826	-	
Ачийв лайф сайансис Инк - САЩ		770	770	-	
Хидроизомат АД		489	489	-	
Софарма имоти АДСИЦ		317	317	-	
Тодоров АД		155	-	155	
БТФ Експат България		78	78	-	
Химимпорт АД		26	26	-	
Елана Агрокредит АД		13	13	-	
Сирма груп Холдинг АД		2	2	-	
Общо		7,195	3,521	3,674	

<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>	<i>Справедлива стойност</i>	<i>ниво 1</i>	<i>ниво 2</i>
	31.12.2016		
	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Лавена АД	2,883	-	2,883
Олайнфарм АД – Латвия	1,796	1,796	-
Хидроизомат АД	131	131	-
БТФ Експат България	82	82	-
Тодоров АД	37	37	-
Общо	4,929	2,046	2,883

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на ниво 1, ниво 2 и ниво 3:

<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>	<i>ниво 1 BGN'000</i>	<i>ниво 2 BGN'000</i>	<i>ниво 3 BGN'000</i>	<i>Общо BGN'000</i>
Салдо на 1 януари 2016 година	1,680	1,428	2,102	5,210
Покупки	461	328	-	789
Емисии на акции	230	-	-	230
Продажби	(731)	(3)	-	(734)
Трансфер към инвестиции в асоциирани дружества (Приложение № 19)	-	-	(2,102)	(2,102)
Трансфер от Ниво 2 към Ниво 1	132	(132)	-	-
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - <i>Нетна печалба от операции с ценни книжа</i>	23	2	-	25
Нереализирана загуба, включена в текущата печалба и загуба за годината (Приложение № 12)	(2)	(2)	-	(4)
Нереализирана печалба/(загуба), нетно, включена в друг всеобхватен доход (Приложение № 14)	253	1,262	-	1,515
Салдо към 31 декември 2016 година	2,046	2,883	-	4,929
Покупки	402	73	-	475
Емисии на акции	424	478	-	902
Продажби	(396)	(16)	-	(412)
Трансфер от Ниво 1 към Ниво 2	(37)	37	-	-
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - <i>Нетна печалба от операции с ценни книжа</i>	11	10	-	21
Нереализирана загуба, включена в текущата печалба и загуба за годината (Приложение № 12)	(4)	-	-	(4)
Нереализирана печалба/(загуба), нетно, включена в друг всеобхватен доход (Приложение № 14)	1,075	209	-	1,284
Салдо към 31 декември 2017 година	3,521	3,674	-	7,195

Техники и подходи за оценяване

При оценките по справедлива стойност на ниво 2 е прилаган подходът на пазарните сравнения. Оценъчната техника се базира на метода на пазарните множители.

21. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Дългосрочните вземания от свързани предприятия включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Предоставени дългосрочни заеми	21,340	10,780
Вземане по дългосрочно предоставен депозит по наем	243	267
Общо	21,583	11,047

Предоставените дългосрочни заеми са на следните свързани предприятия:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Асоциирано дружество	16,538	9,797
Други свързани лица	3,818	-
Дъщерно дружество	984	983
Общо	21,340	10,780

Условията по предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума	Падеж	Лихвен %	31.12.2017		31.12.2016	
	'000			BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
					в т.ч. лихва		в т.ч. лихва
<i>евро</i>	29,384	31.12.2019	3.50%	16,538	17	9,797	48
<i>лева</i>	13,900	11.06.2019	3.00%	3,818	3	-	-
<i>евро</i>	500	01.03.2019	6.60%	984	21	983	5
				21,340	41	10,780	53

Предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане при финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции) и записи на заповед.

Вземането по дългосрочно предоставени депозити е от дружество, свързано чрез основен акционер по сключени договори за наем на административни офиси в размер на 243 х.лв. с краен срок 01.08.2022 (31.12.2016 г: 267 х.лв).

22. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Другите дългосрочни вземания на дружеството включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Вземания по сделки с ценни книжа	2,940	3,389
Предоставени дългосрочни заеми	945	-
Вземания от продажби на дълготрайни активи	325	325
Общо	4,210	3,714

Вземанията по сделки с ценни книжа представляват вземания по продадена инвестиция в дъщерно дружество, с отложено плащане до приключване на нормативно определени действия по регистрации на разрешения на медицински продукти в размер на 2,940 х.лв. и с очакван падеж 31.12.2020 г. (31.12.2016 г.: 3,389 х.лв.).

Условията по предоставените дългосрочни заеми на трети лица са както следва:

Вид	Договорена	Падеж	Лихвен	31.12.2017		31.12.2016	
валута	сума		%	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
	'000				в т.ч.		в т.ч.
					лихва		лихва
Евро	480	12.10.2022	3.05%	945	6	-	-
				945	6	-	-

Вземанията по продажби с отсрочено плащане на дълготрайни активи в размер на 325 х.лв. са с падеж 10.04.2021 г. (31.12.2016 г.: 325 х.лв.).

23. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси на дружеството включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Материали	28,084	27,549
Готова продукция	21,542	18,182
Полуфабрикат	10,680	10,339
Незавършено производство	6,024	5,488
Стоки	103	153
Общо	66,433	61,711

Материалите по видове са както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	25,099	25,984
Материали в процес на доставка	2,114	483
Технически материали	472	461
Резервни части	180	218
Спомагателни материали	159	330
Други	60	73
Общо	28,084	27,549

Основните материали по видове са както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Субстанции	12,120	12,602
Химикали	3,690	3,789
Билки	2,632	2,531
Ампули	2,156	1,471
Опаковъчни материали	1,802	2,388
ПВС и алуминиево фолио	1,311	1,092
Санитарно-хигиенни и превързочни материали	929	1,323
Туби	237	585
Флакони	222	203
Общо	25,099	25,984

Наличната продукция към 31 декември включва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Таблетни форми	12,693	11,159
Ампулни форми	4,304	2,323
Сиропи	996	929
Унгвенти	983	1,499
Превързочни продукти	779	742
Леофилни продукти	533	239
Инхалатори	394	79
Пластири	297	378
Супозитории	195	199
Капки	159	101
Санитарно-хигиенни продукти	142	418
Лечебна козметика	45	116
Сашета	22	-
Общо	21,542	18,182

Към 31.12.2017 г. върху налични материални запаси на дружеството с балансова стойност в размер на 30,042 х.лв. има учредени залози като обезпечение по получени банкови заеми (31.12.2016 г.: 24,425 х.лв.) (Приложение № 33 и Приложение № 39).

24. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Вземанията от свързани предприятия включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Вземания от дъщерни предприятия	73,242	65,406
Обезценка на несъбираеми вземания	(1,648)	(3,243)
	<u>71,594</u>	<u>62,163</u>
Вземания от дружества свързани чрез ключов управленски персонал	2,956	11,593
Обезценка на несъбираеми вземания	-	(269)
	<u>2,956</u>	<u>11,324</u>
Вземания от други свързани лица	370	96
Вземания от дружества свързани чрез основен акционер	-	13
Общо	<u>74,920</u>	<u>73,596</u>

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Вземания по продажби на продукцията и материали	63,326	55,682
Обезценка на несъбираеми вземания	(848)	(1,134)
	<u>62,478</u>	<u>54,548</u>
Предоставени търговски заеми	13,242	21,426
Обезценка на несъбираеми вземания	(800)	(2,378)
	<u>12,442</u>	<u>19,048</u>
Общо	<u>74,920</u>	<u>73,596</u>

Вземанията по продажби са безлихвени и от тях 38,342 х.лв. са левови (31.12.2016 г.: 38,891 х.лв.) и в евро – 24,136 х.лв. (31.12.2016 г.: 15,657 х.лв.).

Най-съществени по размер са вземанията от дъщерно дружество с предмет на дейност търговия на лекарствени средства с размер към 31.12.2017 г. – 38,226 х.лв. или 61,18 % от всички вземания по продажби на продукцията и материали на свързани лица (31.12.2016 г.: 38,828 х.лв. – 71,18 %).

Обичайно дружеството договаря с дъщерните си дружества срок на плащане на вземанията по продажби на продукция от 180 дни, а за вземания по продажби на материали (вкл. субстанции) до 90 дни.

Дружеството е определило период до 270 дни общо, за който не начислява обичайно лихви на контрагентите по продажби – свързани лица, като това е съобразено със спецификата на крайните потребители - болници, здравна каса и други. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява на индивидуална база събираемостта като анализира конкретните вземания и обстоятелствата по забавата за начисляване на обезценка.

Възрастовата структура на непаядежилите (редовни) търговски вземания от свързани лица е както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	10,441	6,321
от 31 до 90 дни	26,539	24,421
от 91 до 180 дни	17,059	19,527
от 181 до 240 дни	1,208	862
над 241	581	1,639
Общо	55,828	52,770

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
от 31 до 90 дни	38	285
от 91 до 180 дни	2,041	-
от 180 дни до 365 дни	2,908	36
Общо	4,987	321

Просрочените необезценени вземания са основно от дъщерни дружества, които са в процес на изпълнение на цели на групата по разширяване на пазарния ѝ дял, налагане на продуктите ѝ и стратегическите ѝ цели за присъствие на територията, на която те функционират. Методите и схемите на събираемост са под текущо наблюдение на ниво „дружество” и на ниво ”група” и са съобразени с реализацията на пазарните цели на групата.

Към датата на издаване на настоящия отчет са платени на дружеството 4,304 х.лв от цитираните по – горе просрочени необезценени вземания от свързани лица.

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
от 91 до 180 дни	187	429
от 180 дни до 365 дни	1,588	528
над 365 дни	736	1,634
обезценка	(848)	(1,134)
Общо	1,663	1,457

Просрочените вземания са частично обезценени като са взети пред вид обезпеченията, които са предоставили дружествата-длъжници, основно под формата на залози на дружествени дялове и ценни книжа.

Движението на коректива за обезценка, свързан с вземанията по продажби на продукцията и материали от свързани лица е както следва:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	1,134	1,062
Отчетена обезценка	847	288
Трансфер от обезценки на търговски вземания	3	-
Възстановена обезценка	(1,136)	(216)
Салдо на 31 декември	848	1,134

Към 31.12.2017 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени банкови заеми върху вземания от свързани лица в размер на 44,726 х.лв. (31.12.2016 г.: 18,229 х.лв.) (Приложение № 33).

Предоставените заеми на свързани предприятия по видове свързани дружества са както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Дъщерни дружества	9,919	9,737
Обезценка на търговски заеми	(800)	(2,109)
	9,119	7,628
Вземания от дружества свързани чрез ключов управленски персонал	2,956	11,593
Обезценка на търговски заеми	-	(269)
	2,956	11,324
Други свързани лица	367	96
Общо	12,442	19,048

Движението на коректива за обезценка, свързан с предоставените заеми на свързани лица е както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Салдо на 1 януари	2,378	1,963
Отчетени обезценки	340	415
Възстановени обезценки	(1,909)	-
Отписани обезценки	(9)	-
Салдо на 31 декември	800	2,378

Условията, при които са предоставени заемите на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	31.12.2017		31.12.2016	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
				в т.ч. лихва		в т.ч. лихва	
на дружества свързани чрез ключов управленски персонал							
лева	66,700	31.12.2018	2.81%	2,956	4	4,472	72
евро	8,154	31.12.2017	4.10%	-	-	6,292	5
евро	12,807	31.12.2017	3.05%	-	-	560	1
на дъщерни дружества							
евро	2,770	31.12.2018	4.70%	4,702	-	4,957	-
лева	11,979	31.12.2018	4.10%	3,369	9	2,670	66
евро	375	10.05.2018	3.95%	748	15	-	-
лева	850	31.12.2018	3.50%	300	-	1	-
на други свързани лица							
Лева	300	31.08.2018	3.10%	305	5	-	-
лева	190	31.12.2018	3.50%	62	-	96	-
				12,442	33	19,048	144

Предоставените краткосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на дружествени дялове и ценни книжа (акции).

25. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

Търговските вземания включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти	21,952	24,320
Обезценка на несъбираеми вземания	(559)	(286)
	<u>21,393</u>	<u>24,034</u>
Предоставени аванси	1,134	1,377
Общо	<u>22,527</u>	<u>25,411</u>

Вземанията от клиенти са безлихвени и от тях – 2,290 х.лв. са левови (31.12.2016 г.: 2,809 х.лв.), в евро – 18,014 х.лв. (31.12.2016 г.: 19,758 х.лв.), и в щатски долари – 1,089 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,467 х.лв.).

Един основен контрагент на дружеството формира около 75,44 % от вземанията от клиенти (31.12.2016 г. – един основен контрагент формира 69,70 %).

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби от 60 до 180 дни, освен в случаите когато се разработват нови пазари и продукти и се привличат нови търговски контрагенти.

Дружеството е определило обичаен период от 180 дни, за който не начислява лихви на клиентите. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява събираемостта като анализира индивидуалната експозиция на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка.

Към 31.12.2017 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени банкови заеми върху търговски вземания в размер на 21,393 х.лв. (31.12.2016 г.: 21,312 х.лв.) (*Приложение № 33 и Приложение № 39*).

Възрастовата структура на непаядежиралите (редовни) търговски вземания е както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	5,583	12,494
от 31 до 90 дни	6,570	8,145
от 91 до 180 дни	<u>936</u>	<u>373</u>
Общо	<u>13,089</u>	<u>21,012</u>

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания е както следва:

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
от 31 до 90 дни	7,432	1,085
от 91 до 180 дни	3	349
от 181 дни до 365 дни	300	600
над 365 дни	249	45
Общо	7,984	2,079

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания е както следва:

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
от 31 до 90 дни	6	105
от 91 до 180 дни	111	135
от 181 дни до 365 дни	227	438
над 365 дни	535	551
обезценка	(559)	(286)
	320	943

Движението на коректива за обезценка е както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Салдо на 1 януари	286	631
Отчетена обезценка	376	261
Възстановена обезценка	(35)	(362)
Трансфер към обезценки на съдебни и присъдени вземания	(65)	-
Трансфер към обезценки на свързани предприятия	(3)	-
Отписани суми като несъбираеми	-	(244)
Салдо на 31 декември	559	286

Предоставените аванси на доставчици към 31 декември са за покупка на:

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Материални запаси	858	753
Услуги	276	624
Общо	1,134	1,377

Предоставените аванси са текущи. От тях в лева са 457 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,119 х.лв.), в евро - 135 х.лв. (31.12.2016 г.: 209 х.лв.), в щатски долари – 541 х.лв (31.12.2016 г.: 48 х.лв.) и в други валути – 1 х.лв (31.12.2016 г.: 1 х.лв.).

26(А). ПРЕДОСТАВЕНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА

Предоставените заеми на трети лица са с цел подпомагане за финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции) и вземания.

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Предоставени търговски заеми	3,639	2,718
Обезценка на търговски заеми	(438)	(273)
Общо	3,201	2,445

Движението на коректива за обезценка, свързан с предоставените заеми на трети лица е както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Салдо на 1 януари	273	-
Отчетени обезценки	165	273
Салдо на 31 декември	438	273

Условията, при които са предоставени заеми на трети лица са както следва:

Вид валута	Договорена сума	Падеж	Лихвен %	31.12.2017	31.12.2016
	'000			BGN'000	BGN'000
				в т.ч. лихва	в т.ч. лихва
лева	3,057	31.12.2018	4.30%	2,846	-
лева	532	31.12.2018	4.50%	251	1
лева	949	31.12.2018	4.70%	104	1
				3,201	2
					2,445
					3

26(В). ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ*Другите вземания и предплатени разходи включват:*

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Данъци за възстановяване	3,420	3,655
Предплатени разходи	800	969
Вземания по рекламации	175	23
Вземания по предоставени депозити като гаранции	147	189
Предоставени средства на инвестиционен посредник	125	101
Финансови активи по справедлива стойност през печалбата	-	316
Съдебни и присъдени вземания	2,219	2,180
Обезценка на съдебни вземания	(2,219)	(2,163)
	-	17
Други	90	66
Общо	4,757	5,336

Данъците за възстановяване включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Акциз	3,093	2,737
Данък върху добавена стойност	327	442
Корпоративен данък	-	476
Общо	3,420	3,655

Предплатените разходи включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Абонаменти	309	371
Застраховки	267	387
Лицензионни и патентни такси	53	38
Ваучери	44	11
Наеми	38	37
Други	89	125
Общо	800	969

Предоставени депозити като гаранции включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Гаранции по договори за доставка на горива	86	86
Гаранции по договори за строителство	44	66
Гаранции по договори за наем	2	12
Гаранции по договори за доставка на дълготрайни активи	-	19
Други	15	6
Общо	147	189

27. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Паричните средства включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
<i>Парични средства в разплащателни сметки</i>	3,265	9,341
<i>Обезценка на парични средства в разплащателни сметки</i>	(166)	(172)
Нето изменение на парични средства в разплащателни сметки	3,099	9,169
Парични средства в каса	106	99
Блокирани парични средства по издадени банкови гаранции	11	7
Общо	3,216	9,275

Паричните средства по разплащателните сметки са: в лева – 2,210 х.лв. (31.12.2016 г.: 7,244 х.лв.), в евро – 446 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,729 х. лв.), в щатски долари – 376 х.лв. (31.12.2016 г.: 185 х.лв.) и в други валути – 67 х.лв. (31.12.2016 г.: 11 х.лв.).

Паричните средства в каса са: в лева – 106 х.лв. (31.12.2016 г.: 79 х.лв.), в евро – няма (31.12.2016 г.: 4 х. лв.), в щатски долари – няма (31.12.2016 г.: 1 х.лв.) и в други валути – няма (31.12.2016 г.: 15 х.лв.).

28. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2017 г. регистрираният акционерен капитал на Софарма АД възлиза на 134,798 х.лв., разпределени в 134,797,899 акции с номинална стойност един лев за акция.

<i>Издадени и напълно платени обикновени акции</i>	<i>Акции</i>	<i>Основен капитал, нетно от обратно изкупени акции</i>
	<i>брой</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари 2016 година	129,551,030	117,094
Продадени обратно изкупени акции	27,873	107
Обратно изкупени собствени акции	(443,418)	(1,206)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(6)
Салдо на 31 декември 2016 година	129,135,485	115,989
Салдо на 1 януари 2017 година	129,135,485	115,989
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	181,302	602
Продадени обратно изкупени акции	419,931	1,399
Обратно изкупени собствени акции	(3,971,799)	(16,974)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(52)
Салдо на 31 декември 2017 година	125,764,919	100,964

На 01.01.2017 г. по силата на сключен договор е извършено преобразуване чрез вливане на дъщерно дружество в Софарма АД. Ефектът от вливането за сметка на обратно изкупените 181,302 броя акции е в размер на 602 х.лв.

Таблицата по-долу представя внесенния акционерен капитал на дружеството към 31 декември:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Основен капитал /регистриран/, номинал	134,798	134,798
Премиен резерв	8,785	8,785
Общо внесен капитал	143,583	143,583

Акциите на дружеството са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД и Варшавската фондова борса.

Обратно изкупените собствени акции към 31.12.2017 г. са 9,032,980 броя на стойност 33,834 х.лв. (31.12.2016 г.: 5,662,414 броя в размер на 18,809 х.лв.). През текущата година са закупени 3,971,799 броя акции (2016 г.: закупени 443,418 броя акции), продадени са 419,931 броя акции (2016 г.: продадени 27,873 броя акции). Ефектът от вливането на дъщерно дружество в Софарма АД е 181,302 броя акции в размер на 602 х.лв.

Към 31.12.2017 г. дружеството няма **акции държани от негови дъщерни** дружества (31.12.2016 г.: държани от Унифарм АД 151,166 броя акции).

Резервите на дружеството обобщено са представени в таблицата по-долу:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Законови резерви	51,666	47,841
Преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	23,839	24,171
Реверв по финансови активи на разположение и за продажба	4,089	2,805
Допълнителни резерви	251,089	229,586
Общо	330,683	304,403

Законовите резерви в размер на 51,666 х.лв. (31.12.2016 г.: 47,841 х.лв.) представлява фонд „Резервен”, който се формира по изискване на Търговския закон и устава на дружеството, и включва два компонента: а) суми от разпределение на печалбата за фонд “Резервен” в размер на 42,881 х.лв. (31.12.2016 г.: 39,056 х.лв.) и б) премиен резерв, възникнал като положителна разлика между емисионната и номиналната стойност на емитираните акции при вливането на дъщерни дружества в Софарма АД – в размер на 8,785 х.лв. (31.12.2016 г.: 8,785 х.лв.)

Движението на законовите резерви е както следва:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	47,841	45,256
Разпределение на печалбата	3,825	2,585
Салдо на 31 декември	51,666	47,841

Преоценъчният резерв за имоти, машини и оборудване в размер на 23,839 х.лв. (31.12.2016 г.: 24,171 х.лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините, оборудването и техните справедливи стойности към датите на съответните преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно в този резерв.

Движението на преоценъчния резерв на имоти, машини и оборудване е както следва:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	24,171	22,286
Трансфер към неразпределена печалба	(294)	(481)
Преоценка на имоти, машини и оборудване	(42)	2,629
Отсрочен данък свързан с преоценки	4	(263)
Салдо на 31 декември	23,839	24,171

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба в размер на 4,089 х.лв. (31.12.2016 г.: 2,805 х.лв.) е формиран от ефектите от последваща оценка на инвестициите на разположение и за продажба по справедлива стойност.

Движението на резерва по финансови активи на разположение и за продажба е както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Салдо на 1 януари	2,805	1,290
Нетен доход от преоценки на финансови активи на разположение и за продажба	1,296	1,522
Кумулативни (печалби)/загуби, рекласифицирани към текуща печалба или загуба при продажба/реализация на финансови активи на разположение и за продажба	(12)	(7)
Салдо на 31 декември	4,089	2,805

Допълнителните резерви в размер на 251,089 х.лв. (31.12.2016 г.: 229,586 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбите по решение на акционерите и могат да бъдат използвани за изплащане на дивидент, за увеличение на основния капитал, както и за покриване на загуби.

Движението на допълнителните резерви е както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Салдо на 1 януари	229,586	215,395
Разпределена печалба през годината	21,503	14,191
Салдо на 31 декември	251,089	229,586

Към 31 декември 2017 г. *неразпределената печалба* е в размер на 46,687 х.лв. (31.12.2016 г.: 43,023 х.лв.).

Движението на *неразпределената печалба* е както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Салдо на 1 януари	43,023	41,269
Нетна печалба за годината (оригинално отчетена)	42,239	38,357
Ефекти от продадени обратно изкупени акции	479	-
Трансфер от преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	294	481
Разпределение на печалбата за резерви	(25,328)	(16,776)
Разпределение на печалбата за дивиденди	(12,921)	(9,070)
Актюерски загуби от последващи оценки	(497)	(120)
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	(602)	(11,094)
Ефекти от вливане на дъщерно дружество от актюерски загуби от последващи оценки	-	(14)
Салдо на 31 декември	46,687	43,023

Нетна печалба на акция

	31.12.2017	31.12.2016
Средно претеглен брой акции	129,483,060	129,393,992
Нетна печалба за годината (BGN '000)	42,239	37,770
Основен доход на акция (BGN)	0,33	0,29

29. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Вид валута	Договорена сума на заема '000	Падеж	Дългосрочна част BGN'000	31.12.2017		Общо BGN'000	Дългосрочна част BGN'000	31.12.2016		Общо BGN'000
				Краткосрочна част BGN'000	Краткосрочна част BGN'000					
Инвестиционни заеми										
евро	32 000	15.04.2021	16,691	7,172	23,863	23,844	7,185	31,029		
евро	565	25.10.2018	-	220	220	220	276	496		
			16,691	7,392	24,083	24,064	7,461	31,525		

Получените инвестиционни заеми в евро са договорени при лихвен процент определен на база три месечен EURIBOR плюс надбавка до 1,7 пункта, но не по – малко от 1,7 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1,7 пункта, но не по – малко от 1,7 пункта (2016 г.: три месечен EURIBOR плюс надбавка до 2,2 пункта, но не по – малко от 2,2 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 3,9 пункта).

В полза на банката-кредитор за обезпечения на посочените заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 40,895 х.лв. (31.12.2016 г.: 44,176 х.лв.) (Приложение № 15);
- Особени залози на машини, съоръжения и оборудване с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 17,390 х.лв. (31.12.2016 г.: 18,724 х.лв.) (Приложение № 15).

Договорите за дългосрочните банкови заеми съдържат клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на дружеството текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

30. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Имоти, машини и оборудване	74,341	7,434	75,951	7,595
<i>в т.ч. Преоценъчен резерв</i>	<i>22,651</i>	<i>2,265</i>	<i>23,021</i>	<i>2,302</i>
Нематериални активи	1,645	165	1,899	190
Инвестиционни имоти	6,026	603	5,146	515
<i>в т.ч. Преоценъчен резерв</i>	<i>187</i>	<i>19</i>	<i>187</i>	<i>19</i>
Биологични активи	26	3	14	1
Общо пасиви по отсрочени данъци	82,038	8,204	83,010	8,301
Задължения към персонала	(7,204)	(720)	(5,900)	(590)
Вземания	(5,136)	(514)	(6,851)	(685)
Материални запаси	(3,643)	(364)	(4,126)	(413)
Начислени задължения	(359)	(36)	(263)	(26)
Парични средства	(166)	(17)	(172)	(17)
Общо активи по отсрочени данъци	(16,508)	(1,651)	(17,312)	(1,731)
Нетни пасиви по отсрочени данъци върху печалбата	65,530	6,553	65,698	6,570

При признаване на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба.

Изменението в салдото на отсрочените данъци за 2017 година е както следва:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2017</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход</i>	<i>Признати в собствения капитал</i>	<i>Признати в отчета за собствения капитал и текущата данъчна декларация</i>	<i>Салдо на 31 декември 2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(7,595)	118	-	43	(7,434)
Нематериални активи	(190)	25	-	-	(165)
Инвестиционни имоти	(515)	(88)	-	-	(603)
Биологични активи	(1)	(2)	-	-	(3)
Задължения към персонала	590	130	-	-	720
Вземания	685	(171)	-	-	514
Материални запаси	413	(49)	-	-	364
Начислени задължения	26	10	-	-	36
Парични средства	17	-	-	-	17
Общо	(6,570)	(26)	-	43	(6,553)

Изменението в салдото на отсрочените данъци за 2016 година е както следва:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2016</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход</i>	<i>Признати в собствения капитал</i>	<i>Признати в отчета за собствения капитал и текущата данъчна декларация</i>	<i>Салдо на 31 декември 2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(6,587)	(769)	(263)	24	(7,595)
Нематериални активи	(165)	(25)	-	-	(190)
Инвестиционни имоти	(459)	(56)	-	-	(515)
Биологични активи	(1)	-	-	-	(1)
Вземания	638	47	-	-	685
Задължения към персонала	520	70	-	-	590
Материални запаси	392	21	-	-	413
Начислени задължения	42	(16)	-	-	26
Парични средства	17	-	-	-	17
Общо	(5,603)	(728)	(263)	24	(6,570)

31. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Правителствените финансираия са по сключени договори с Изпълнителната агенция за насърчаване на малки и средни предприятия за безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика 2007-2013 г. и оперативна програма „Енергийна ефективност”.

Таблицата по-долу представя дългосрочната и краткосрочна част на получените финансираия по видове:

	31.12.2017			31.12.2016		
	<i>Дългосрочна част</i>	<i>Краткосрочна част</i>	<i>Общо</i>	<i>Дългосрочна част</i>	<i>Краткосрочна част</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Придобиване на машини и оборудване за ново таблетно производство	2,817	179	2,996	2,996	179	3,175
Внедряване на иновативни продукти в ампулното производство	2,300	200	2,500	2,500	200	2,700
Придобиване на машини и оборудване за технологично обновление и модернизация на таблетно производство	250	120	370	370	120	490
Придобиване на общообменни инсталации за вентилация и климатизация	111	9	120	120	9	129
	5,478	508	5,986	5,986	508	6,494

Краткосрочната част от финансираията ще бъде призната като текущ приход през следващите 12 месеца от датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние и е представена като „други текущи задължения” (*Приложение № 38*).

32. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Дългосрочните задължения към персонала включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	3,377	2,731
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми	247	199
Общо	3,624	2,930

Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (*Приложение № 2.22*).

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка към 31.12.2017 г, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	2,731	2,516
Разход за текущ трудов стаж	314	327
Разходи за лихви	76	76
Нетна актюерска загуба, призната през периода	30	2
Плащания през годината	(271)	(324)
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране в т.ч. от:	497	134
<i>Актюерски (печалби)/загуби от промени в демографските предположения</i>	12	(5)
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	270	62
<i>Актюерски загуби/(печалби) от корекции, дължащи се на минал опит</i>	215	77
Сегашна стойност на задължението към 31 декември	3,377	2,731

Начислените суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са както следва:

	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>
Разход за текущ стаж	314	327
Разход за лихви	76	76
Нетна актюерска загуба, призната през периода	30	2
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (<i>Приложение № 7</i>)	420	405

Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране в т.ч. от:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
<i>Актюерски (печалби)/загуби от промени в демографските предположения</i>	12	(5)
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	270	62
<i>Актюерски загуби/(печалби) от корекции, дължащи се на минал опит</i>	215	77
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход (Приложение № 14)	497	134
Общо	917	539

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2017 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 1.4 % (2016 г.: 2.5 %). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на дружеството и е в размер на 5 % годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2016 г.: 5 %);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2014 г. - 2016 г. (2016 г.: 2013 г. - 2015 г.);
- темп на текучество – между 0 и 16 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2016 г.: между 0 и 16 %).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на дружеството ги определя по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и

- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на:

а. ръста на заплатите

б. дисконтовата норма

в. текучество

върху сумата на сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са оценени както следва:

	2017 година		2016 година	
	Увеличение	Намаление	Увеличение	Намаление
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Изменение на ръста на заплатите	289	(251)	221	(193)
Изменение на дисконтовата норма	(256)	302	(194)	228
Изменение в текуеството	(272)	318	(209)	242

Средно претеглената дюрация на задълженията за изплащане на дефинирани доходи на персонала е 8.2 години (31.12.2016 г.: за СоФарма АД (приемащо дружество) е 7,7 години, за Медика АД (вливащо дружество) е 8,4 години).

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите пет години е както следва:

Прогнозни плащания	Пенсиониране по възраст и стаж	Пенсиониране по болест	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Плащания през 2018 г.	531	12	543
Плащания през 2019 г.	352	12	364
Плащания през 2020 г.	367	11	378
Плащания през 2021 г.	322	11	333
Плащания през 2022 г.	232	11	243
	1,804	57	1,861

Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми

Към 31.12.2017 г. в стойността на дългосрочните задължения към персонала са включени и 247 х.лв. (31.12.2016 г.: 199 х.лв. с падежи 2018 г и 2019 г), представляващи задължения към персонала, свързани с изплащането на тантиеми за период повече от 12 месеца (от 2019 г. до 2021 г.)

33. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума</i>	<i>Падеж</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>'000</i>		<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Банкови заеми (овърдрафти)				
евро	10,000	31.10.2018	13,614	11,603
лева	20,000	21.04.2018	11,775	9,242
лева	10,000	28.02.2018	10,001	10,001
лева	10,000	31.05.2018	2,860	-
евро	10,000	20.03.2017	-	6,827
			38,250	37,673
Удължени кредитни линии				
лева	10,000	30.10.2018	9,244	8,005
евро	5,000	31.08.2018	5,594	2,613
			14,838	10,618
Общо			53,088	48,291

Получените банкови заеми в евро са договорени при лихвен процент, определен на база едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1.7 пункта, но не по-малко от 1.7 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1.5 пункта, а за тези в лева – тримесечен SOFIBOR плюс 1.3 пункта, но не по – малко от 1.45 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.3 пункта, но не по-малко от 1.3 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.5 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.45 пункта и едномесечен SOFIBOR плюс 1.25 пункта (2016 г.: за тези в евро - три месечен EURIBOR плюс надбавка до 1.5 пункта, но не по-малко от 1.5 пункта, едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 2.75 пункта, едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1.75 пункта, но не по-малко от 1.75 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 1.7 пункта, а за тези в лева – три месечен SOFIBOR плюс 1.7 пункта, но не по – малко от 1.85 пункта, едно месечен SOFIBOR плюс 1.75 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.7 пункта, едномесечен SOFIBOR плюс 1.5 пункта, но не по-малко от 1.5 пункта и 17.8 % по левов заем на Медика АД (*вливащо дружество*)). Кредитите са за оборотни средства.

Част от усвоените кредити към 31 декември са под формата на банкови гаранции, издадени в полза на НЗОК и доставчици за покриване на задължения както следва:

- на Софарма АД в размер на 350 х.лв. (31.12.2016 г.: 40 х.лв);
- на дъщерно дружество – няма (31.12.2016 г.: 1 х.лв).

В полза на банките кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 32,347 х.лв. (31.12.2016 г.: 35,842 х.лв.) (*Приложение № 15 и Приложение № 17*);
- Особени залози на:
 - машини и оборудване с балансова стойност към 31.12.2017 г. 16,950 х.лв. (31.12.2016 г.: 18,601 х.лв.) (*Приложение № 15 и Приложение № 17*);
 - материални запаси с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 30,042 х.лв. (31.12.2016 г.: 24,425 х.лв.) (*Приложение № 23*);
 - вземания от свързани предприятия с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 44,726 х.лв. (31.12.2016 г.: 18,229 х.лв.) (*Приложение № 24*);
 - търговски вземания с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 21,393 х.лв. (31.12.2016 г.: 11,735 х.лв.) (*Приложение № 25*);
 - търговски вземания от трети лица на дъщерно дружество с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 7,823 х.лв. (31.12.2016 г.: 7,823 х.лв.).

Договорите за краткосрочни банкови заеми съдържат клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на дружеството текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

34. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Търговските задължения включват:

	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици	7,506	5,383
Получени аванси	63	384
Общо	7,569	5,767

Задълженията към доставчици са както следва:

	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици от чужбина	5,418	3,396
Задължения към доставчици от страната	2,088	1,987
Общо	7,506	5,383

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали и услуги. Задълженията в лева са в размер на 1,993 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,876 х.лв.), в евро са 3,266 х.лв. (31.12.2016 г.: 2,198 х.лв.), в щат.долари – 2,243 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,305 х.лв.), в полски злоти – 1 х.лв (31.12.2016 г.: няма) и в други валути – 3 х.лв. (31.12.2016 г.: 4 х.лв.)

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения е 180 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения.

Дружеството има предоставени депозити и банкови гаранции като обезпечения на задължения към доставчици по търговски сделки в размер на 497 х.лв. (31.12.2016 г.: 229 х.лв.) (Приложение № 26 б и Приложение №33).

35. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Задълженията към свързани предприятия включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Задължения към дъщерни предприятия	1,059	137
Задължения към дружества свързани чрез основен акционер	403	9
Задължения към дружества свързани чрез ключов управленски персонал	269	215
Задължения към дружества основни акционери	21	14
Общо	1,752	375

Задълженията към свързани предприятия по видове са както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Доставка на услуги	1,222	338
Задължения за доставка на материални запаси	493	13
Задължения за доставка на дълготрайни активи	37	-
Задължения за увеличение на капитал в дъщерно дружество	-	24
Общо	1,752	375

Търговските задължения към свързани предприятия са текущи и безлихвени. Левовите задължения са в размер на 1,653 х.лв. (31.12.2016 г.: 345 х.лв.), в евро – 78 х. лв (31.12.2016 г.: няма) и в полски злоти – 21 х.лв. (31.12.2016 г.: 30 х.лв.).

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения към свързани лица е 90 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения към свързани лица.

Дружеството има предоставени депозити като обезпечения на задължения към свързани предприятия по търговски сделки в размер на 243 х.лв. (31.12.2016 г.: 267 х.лв.) (Приложение № 21).

36. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ*Данъчните задължения включват:*

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Данъци върху доходите на физическите лица	524	217
Данъци върху разходите	462	446
Корпоративен данък	443	-
Данък върху добавена стойност	-	170
Общо	1,429	833

До датата на издаване на настоящия отчет са извършени ревизии и проверки както следва:
на Софарма АД (като приемащо дружество)

- по ДДС – до 31.12.2011 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2011 г.;
- Национален осигурителен институт – до 30.09.2013 г.

на Българска роза – Севтополис АД (като вливащо дружество)

- по ДДС – до 31.12.2014 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2013 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.12.2013 г.

на Медика АД (като вливащо дружество)

- по ДДС – до 31.01.2013 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2002 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.01.2016 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

37. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ*Задълженията към персонала и социалното осигуряване са както следва:*

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	5,915	4,866
тантиеми	3,328	2,898
начисления за неползвани компенсируеми отпуски	1,306	793
текущи задължения	1,281	1,175
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	1,257	905
текущи задължения	1,041	777
начисления за неползвани компенсируеми отпуски	216	128
Общо	7,172	5,771

38. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите текущи задължения включват:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Правителствени финансираня (<i>Приложение № 31</i>)	508	508
Присъдени суми по съдебни дела	303	343
Удръжки от работните заплати	204	184
Задължение за дивиденди	184	324
Задължения по получени депозити като гаранции	24	1
Глоби и неустойки	-	189
Задължение по финансов лизинг	-	3
Общо	1,223	1,552

39. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ***Значителни неотменяеми договори и ангажименти***

Дружеството е получило правителствени финансираня по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г. и оперативна програма „Енергийна ефективност” (*Приложение № 31 и Приложение № 38*), свързани с технологично обновление и модернизация на таблетно производство, внедряване на иновативни продукти в ампулно производство и придобиване на общообменни инсталации за вентилация и климатизация при производство на медицински продукти (*Приложение № 15*). Дружеството е поело ангажимент за срок от 5 години след приключването на съответните проекти да не претърпяват значими изменения, засягащи същността и условията за изпълнение или поражаващи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставените финансираня подлежат на възстановяване. Към датата на изготвяне на отчета всички изисквания по договорите са спазени.

Поръчителства и предоставени гаранции

Дружеството е съдлъжник по получени банкови кредити, издадени банкови гаранции, сключени лизингови договори както и е гарант пред банки и доставчици на следните дружества:

Дружество	Период на падеж	Вид валута	Договорен размер	Размер на гарантирана сума към 31.12.2017	
				Оригинална валута	BGN'000
Софарма Трейдинг АД	2018 г - 2024 г.	евро	71,006	138,874	117,229
Софарма Трейдинг АД	2018 г - 2024 г	лева	30,732	30,732	29,705
Софарма Имоти АДСИЦ	2024 г.	евро	22,619	44,240	22,467
Витамины ОАО	2018 г	евро	7,000	13,691	1,752
Биофарм Инженеринг АД	2019 г	лева	4,250	4,250	1,098
Вета Фарма АД	2018 г	лева	1,000	1,000	288
Минералкомерс АД	2018 г - 2021 г.	лева	726	726	625
Общо					173,164

Дружеството е предоставило в полза на банки по получени заеми от свързани лица, следните обезпечения:

а) по заеми на дъщерни дружества:

- ипотечи на недвижими имоти с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 10,231 х.лв. (31.12.2016 г.: 10,368 х.лв.) (Приложение № 15);

- особени залози на:

- машини и оборудване с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 10,370 х.лв. (31.12.2016 г.: 11,005 х.лв.) (Приложение № 15);

- материални запаси с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 17,000 х.лв. (31.12.2016 г.: 17,000 х.лв.) (Приложение № 23);

- търговски вземания с балансова стойност към 31.12.2017 г.: 11,735 х.лв. (31.12.2016 г.: 11,735 х.лв.) (Приложение № 25).

40. ПРЕИЗЧИСЛЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ВЛИВАНЕ

Във финансовия си отчет за 2017 г. Софарма АД представя сравнителна информация за 2016 г. на база обединяване на индивидуалните финансови отчети на влятото (Медика АД) и приемащото (Софарма АД) дружества (Приложение № 2.3.), както следва:

40.1. Встъпителен отчет за финансовото състояние към датата на вливане – 01.01.2017 г.

Встъпителният отчет за финансовото състояние на Софарма АД в резултат на извършеното вливане на 01.01.2017 г., е изготвен на база балансовите стойности на активите и пасивите на двете дружества от индивидуалните им отчети за финансовото състояние към 31.12.2016 г.

Доколкото датата на счетоводното отразяване на вливането е 01.01.2017 г. данните в отчета за финансово състояние към тази дата съответстват на данните към съпоставимия сравнителен период към 31.12.2016 г.

Активите и пасивите на двете дружества, обединени към счетоводната дата на вливането 01.01.2017 г., като структура и размер, са както следва:

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за финансово състояние
	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000
АКТИВ				
Нетекущи активи				
Имоти, машини и оборудване	209,326	16,168	(44)	225,490
Нематериални активи	2,177	328	3,775	6,280
Инвестиционни имоти	22,840	-	-	22,840
Инвестиции в дъщерни дружества	147,583	5	(32,146)	115,442
Инвестиции в асоциирани дружества	5,219	-	-	5,219
Инвестиции на разположение и за продажба	5,229	888	(888)	5,229
Дългосрочни вземания от свързани предприятия	11,011	-	36	11,047
Други дългосрочни вземания	3,714	-	-	3,714
	407,099	17,389	(29,247)	395,241
Текущи активи				
Материални запаси	56,807	4,904	-	61,711
Вземания от свързани предприятия	71,076	2,686	(166)	73,596
Търговски вземания	22,479	2,722	210	25,411
Предоставени заеми на трети лица	2,445	-	-	2,445
Други вземания и предплатени разходи	4,859	371	106	5,336
Финансови активи по справедлива стойност през печалба	-	316	(316)	-
Парични средства и парични еквиваленти	4,343	4,932	-	9,275
	162,009	15,931	(166)	177,774
ОБЩО АКТИВИ	569,108	33,320	(29,413)	573,015

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за финансово състояние
	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000	1 януари 2017 BGN'000
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ				
СОБСТВЕН КАПИТАЛ				
Основен акционерен капитал	134,798	10,069	(10,069)	134,798
Обратно изкупени собствени акции	(18,809)	-	-	(18,809)
Резерви	304,403	12,473	(12,473)	304,403
Неразпределена печалба	42,483	7,553	(7,013)	43,023
	462,875	30,095	(29,555)	463,415
ПАСИВИ				
Нетекущи задължения				
Дългосрочни банкови заеми	23,844	220	-	24,064
Пасиви по отсрочени данъци	5,703	594	273	6,570
Правителствени финансираня	5,866	120	-	5,986
Дългосрочни задължения към персонала	2,649	243	38	2,930
	38,062	1,177	311	39,550
Текущи задължения				
Краткосрочни банкови заеми	48,291	-	-	48,291
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	7,185	276	-	7,461
Търговски задължения	4,712	1,041	14	5,767
Задължения към свързани предприятия	497	14	(136)	375
Задължения за данъци	609	225	(1)	833
Краткосрочна част на задължения към персонала при пенсиониране	-	30	(30)	-
Задължения към персонала и за социално осигуряване	5,363	416	(8)	5,771
Други текущи задължения	1,514	46	(8)	1,552
	68,171	2,048	(169)	70,050
ОБЩО ПАСИВИ	106,233	3,225	142	109,600
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	569,108	33,320	(29,413)	573,015

Направените корекции в отчетите за финансовото състояние на двете дружества за тяхното обединяване основно са в резултат на: а) унифициране на счетоводната политика и б) извършени елиминации на инвестицията в дъщерно дружество и на вътрешно групови разчети между двете дружества, вкл. свързаните с тях ефекти върху отсрочените данъци. Нетният ефект върху натрупаните печалби към 01.01.2017 г. е печалба в размер на 540 х.лв.

40.2. Сравнителна информация

Във финансовия отчет за 2017 г. на Софарма АД (приемащото дружество) е извършено преизчисление и на сравнителните данни за 2016 г. и най-ранния съпоставим период – 01.01.2016 г. единствено и само за целите на съпоставимост. Тези преизчисления са направени за обединяване на данните в: а) *отчета за финансовото състояние към 31.12.2016 г.*; б) *отчета за всеобхватния доход за годината, завършваща на 31 декември 2016 г.*; в) *отчета за паричните потоци за годината, завършваща на 31 декември 2016 г. и г) отчета за финансовото състояние към 01.01.2016 г.* на двете дружества, така сякаш вливащото и приемащото дружества са били винаги обединени.

Ефектите от вливането в съответните отчети са представени както следва:

а) *отчет за финансовото състояние към 31.12.2016 г.*:

Данните от встъпителния отчет за финансовото състояние на 01.01.2017 г. са представени като сравнителни данни към 31.12.2016 г. в настоящия отчет (*Приложение № 40.1*).

б) *отчет за всеобхватния доход за годината, завършваща на 31 декември 2016 г.*:

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за всеобхватния доход
	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000
Приходи	163,827	18,382	187	182,396
Други доходи/(загуби) от дейността, нетно	4,193	25	(153)	4,065
Промени в запасите от готова продукция и незавършено производство	360	(555)	(88)	(283)
Разходи за суровини и материали	(55,172)	(6,740)	(6)	(61,918)
Разходи за външни услуги	(33,297)	(1,818)	(1,371)	(36,486)
Разходи за персонала	(34,414)	(3,849)	-	(38,263)
Разходи за амортизация	(13,919)	(1,228)	(339)	(15,486)
Отчетна стойност на продадени стоки	-	(1,423)	1,423	-
Други разходи за дейността	(5,244)	(543)	125	(5,662)
Печалба от оперативна дейност	26,334	2,251	(222)	28,363
				-
Обезценка на нетекущи активи	(5,627)	-	(6)	(5,633)
Финансови приходи	24,158	265	(1,502)	22,921
Финансови разходи	(3,176)	(165)	135	(3,206)
Финансови приходи/(разходи), нетно	20,982	100	(1,367)	19,715
				-
Печалба преди данък върху печалбата	41,689	2,351	(1,595)	42,445
Разход за данък върху печалбата	(3,919)	(224)	45	(4,098)
Нетна печалба за годината	37,770	2,127	(1,550)	38,347

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за всеобхватния доход
	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000
Други компоненти на всеобхватния доход:				
<i>Компоненти, които нама да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>				
Печалба по преоценки на имоти, машини и оборудване	2,629	-	-	2,629
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи	(120)	(14)	-	(134)
Данък върху доходите, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани	(263)	-	-	(263)
	<u>2,246</u>	<u>(14)</u>	<u>-</u>	<u>2,232</u>
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>				
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба	1,515	173	(173)	1,515
	<u>1,515</u>	<u>173</u>	<u>(173)</u>	<u>1,515</u>
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	<u>3,761</u>	<u>159</u>	<u>(173)</u>	<u>3,747</u>
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА	<u><u>41,531</u></u>	<u><u>2,286</u></u>	<u><u>(1,723)</u></u>	<u><u>42,094</u></u>

Ефектът в общия всеобхватен доход за 2016 г. в резултат на вливането на дъщерното дружество е в размер на 563 х.лв. и е формиран както следва:

- а) общият всеобхватен доход за годината на Медика АД е печалба в размер на 2,286 х.лв.;
- б) ефектите от елиминациите на вътрешно групови сделки между двете дружества и свързаните с тях отсрочени данъци са загуба в размер на 1,723 х.лв.

в) отчет за паричните потоци за годината, завършваща на 31 декември 2016 г.:

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за паричните потоци 2016
	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност				
Постъпления от клиенти	175,838	21,523	(306)	197,055
Плащания на доставчици	(106,733)	(11,635)	306	(118,062)
Плащания на персонала и за социалното осигуряване	(32,713)	(3,560)	-	(36,273)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)	(5,958)	(1,273)	(15)	(7,246)
Възстановени данъци (без данъци върху печалбата)	2,031	-	15	2,046
(Платени)/възстановени данъци върху печалбата, нетно	(3,230)	(233)	-	(3,463)
Платени лихви и банкови такси по заеми за оборотни средства	(1,525)	-	-	(1,525)
Курсови разлики, нетно	(211)	-	-	(211)
Други постъпления/(плащания), нетно	(863)	(17)	-	(880)
Нетни парични потоци от оперативна дейност	26,636	4,805	-	31,441
Парични потоци от инвестиционна дейност				
Покупки на имоти, машини и оборудване	(5,640)	(421)	-	(6,061)
Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване	441	-	-	441
Покупки на нематериални активи	(95)	(35)	-	(130)
Постъпления от продажби на нематериални активи	15	-	-	15
Покупки на акции в асоциирани дружества	(2,058)	-	-	(2,058)
Покупки на инвестиции на разположение и за продажба	(2,080)	(31)	31	(2,080)
Постъпления от продажба на инвестиции на разположение и за продажба	741	145	(142)	744
Покупки на акции/дялове в дъщерни дружества	(25,631)	-	(31)	(25,662)
Постъпления от продажба на акции/дялове в дъщерни дружества	18,466	-	59	18,525
Предоставени заеми на свързани предприятия	(5,958)	-	-	(5,958)
Възстановени заеми, предоставени на свързани предприятия	23,362	-	-	23,362
Предоставени заеми на други предприятия	(784)	-	-	(784)
Възстановени заеми, предоставени на други предприятия	281	-	-	281
Постъпления от дивиденди от инвестиции в дъщерни дружества	9,110	-	(1,238)	7,872
Постъпления от дивиденди от инвестиции на разположение и за продажба	51	145	(145)	51
Получени лихви по предоставени заеми	2,777	-	-	2,777
Други постъпления/(плащания), нетно	(107)	-	-	(107)
Нетни парични потоци от/(използвани в) инвестиционна дейност	12,891	(197)	(1,466)	11,228

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за паричните потоци 2016
	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000	2016 BGN'000
Изплащане на дългосрочни банкови заеми	(7,186)	(276)	-	(7,462)
Постъпления от краткосрочни банкови заеми (овърдрафт), нетно	13,884	-	-	13,884
Изплащане на краткосрочни банкови заеми (овърдрафт), нетно	(34,495)	(180)	-	(34,675)
Платени лихви и такси по заеми с инвестиционно предназначение	(873)	(29)	-	(902)
Обратно изкупени собствени акции	(1,212)	-	-	(1,212)
Постъпления от продадени обратно изкупени акции	-	-	83	83
Изплатени дивиденди	(9,026)	(1,400)	1,383	(9,043)
Плащания по финансов лизинг	(21)	-	-	(21)
Нетни парични потоци използвани във финансовата дейност	(38,929)	(1,885)	1,466	(39,348)
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти	598	2,723	-	3,321
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	3,745	2,209	-	5,954
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	4,343	4,932	-	9,275

Направените корекции в отчета за паричните потоци основно са в резултат на извършени елиминации на паричните потоци свързани с вътрешно групови сделки между двете дружества.

г) отчет за финансовото състояние към 01.01.2016 г.:

Активите и пасивите на двете дружества, обединени към 01.01.2016 г., като структура и размер, са както следва:

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за финансово състояние
	1 януари 2016 BGN'000	1 януари 2016 BGN'000	1 януари 2016 BGN'000	1 януари 2016 BGN'000
АКТИВ				
Нетекущи активи				
Имоти, машини и оборудване	211,943	16,897	(35)	228,805
Нематериални активи	2,507	392	4 117	7,016
Инвестиционни имоти	22,160	-	-	22,160
Инвестиции в дъщерни дружества	132,899	5	(21,068)	111,836
Инвестиции на разположение и за продажба	5,510	859	(857)	5,512
Дългосрочни вземания от свързани предприятия	20,505	-	36	20,541
Други дългосрочни вземания	3,257	-	-	3,257
	398,781	18,153	(17,807)	399,127
Текущи активи				
Материални запаси	61,701	6,244	(43)	67,902
Вземания от свързани предприятия	78,035	3,042	(97)	80,980
Търговски вземания	21,466	2,656	(53)	24,069
Предоставени заеми на трети лица	2,481	-	-	2,481
Други вземания и предплатени разходи	4,400	406	314	5,120
Финансови активи по справедлива стойност през печалба	-	314	(314)	-
Парични средства и парични еквиваленти	3,745	2,209	-	5,954
	171,828	14,871	(193)	186,506
ОБЩО АКТИВИ	570,609	33,024	(18,000)	585,633
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ				
СОБСТВЕН КАПИТАЛ				
Основен акционерен капитал	134,798	10,069	(10,069)	134,798
Обратно изкупени собствени акции	(17,597)	-	(107)	(17,704)
Резерви	284,227	12,300	(12,300)	284,227
Неразпределена печалба	30,198	6,849	4,222	41,269
	431,626	29,218	(18,254)	442,590
ПАСИВИ				
Нетекущи задължения				
Дългосрочни банкови заеми	30,819	496	-	31,315
Пасиви по отсрочени данъци	4,697	588	315	5,600
Правителствени финансираня	6,371	129	-	6,500
Дългосрочни задължения към персонала	2,426	216	27	2,669
Задължения по финансов лизинг	3	-	-	3
	44,316	1,429	342	46,087

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	Софарма АД	Медика АД	Корекции при вливане	Обединен отчет за финансово състояние
	1 януари 2016 BGN'000	1 януари 2016 BGN'000	1 януари 2016 BGN'000	1 януари 2016 BGN'000
Текущи задължения				
Краткосрочни банкови заеми	68,961	180	-	69,141
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	7,380	276	-	7,656
Търговски задължения	8,014	1,259		9,273
Задължения към свързани предприятия	3,070	90	(61)	3,099
Задължения за данъци	965	172	-	1,137
Краткосрочна част на задължения към персонала при пенсиониране	-	23	(23)	-
Задължения към персонала и за социално осигуряване	4,769	333	(4)	5,098
Други текущи задължения	1,508	44	-	1,552
	94,667	2,377	(88)	96,956
ОБЩО ПАСИВИ	138,983	3,806	254	143,043
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	570,609	33,024	(18,000)	585,633

Направените корекции в отчетите за финансовото състояние на двете дружества за тяхното обединяване основно са в резултат на: а) унифициране на счетоводната политика и б) извършени елиминации на инвестицията в дъщерно дружество и на вътрешно групови разчети между двете дружества, вкл. свързаните с тях ефекти върху отсрочените данъци. Нетният ефект върху натрупаните печалби към 01.01.2016 г. е в размер на 11,071 х.лв.

Ефектът върху обратно изкупените акции на 01.01.2016 г е в посока увеличение в размер на 107 х.лв

41. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството и на привличения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на дружеството съгласно политиката определена от Съвета на директорите. Последният е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Категории финансови инструменти:

<i>Финансови активи</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	7,206	5,229
Инвестиции на разположение и за продажба (в акции)	7,206	5,229
Кредити и вземания	125,454	115,341
Дългосрочни вземания от свързани предприятия	21,583	11,047
Други дългосрочни вземания	4,210	3,714
Краткосрочни вземания от свързани предприятия	74,920	73,596
Търговски вземания	21,393	24,034
Други вземания	3,348	2,950
Парични средства и парични еквиваленти	3,216	9,275
Общо финансови активи	135,876	129,845

<i>Финансови пасиви</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Банкови заеми	77,171	79,816
Дългосрочни банкови заеми	16,691	24,064
Краткосрочни банкови заеми	53,088	48,291
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	7,392	7,461
Други задължения	9,769	6,617
Търговски задължения към свързани лица	1,752	375
Търговски задължения	7,506	5,383
Задължения по финансов лизинг	-	3
Други задължения	511	856
Общо финансови пасиви по амортизирана стойност	86,940	86,433

Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти. Поради това то е изложено на валутен риск, основно спрямо щатския долар. Дружеството доставя част от основните си суровини и материали в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви, и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества.

Останалата част от операциите на дружеството обичайно са деноминирани в български лева и/или в евро. Дружеството реализира част от своята готова продукция в Русия в евро и по този начин елиминира валутния риск, свързан с обезценката на руската рубла. В евро са деноминирани и разчетите с дъщерните дружества в Украйна. Въпреки това във връзка с нестабилността в държавата и обезценката на украинската гривна, с цел минимизиране на валутния риск, дружеството провежда чрез дъщерните си дружества валутна политика, включваща незабавно превалутиране в евро на постъпленията в местна валута, както и залагане на по-високи търговски надценки с цел компенсиране на евентуална бъдеща обезценка на гривната.

За контролиране на валутния риск в дружеството има въведена система на планиране на доставките от внос, за продажбите в чуждестранна валута, както и процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания.

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута са представени, както следва:

<i>31 декември 2017 г.</i>	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN'000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	770	1,826	4,610	-	7,206
Вземания и предоставени заеми	4,029	70,128	51,296	1	125,454
Парични средства и парични еквиваленти	376	457	2 315	68	3,216
Общо финансови активи	5,175	72,411	58,221	69	135,876
Банкови заеми	-	43,291	33,880	-	77,171
Други задължения	2,534	3,367	3,843	25	9,769
Общо финансови пасиви	2,534	46,658	37,723	25	86,940

31 декември 2016 г.	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN'000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	290	1,796	3,143	-	5,229
Вземания и предоставени заеми	4,856	58,235	52,238	12	115,341
Парични средства и парични еквиваленти	186	1,740	7,323	26	9,275
Общо финансови активи	5,332	61 771	62,704	38	129,845
Банкови заеми	-	52,568	27,248	-	79,816
Други задължения	1,640	2,198	2,742	37	6,617
Общо финансови пасиви	1,640	54,766	29,990	37	86,433

Анализ на валутната чувствителност

Ефектът от валутната чувствителност при 10 % увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар и спрямо другите валутни експозиции на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD	
	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Финансов резултат +	238	336
Натрупани печалби +	238	336
Финансов резултат -	(238)	(336)
Натрупани печалби -	(238)	(336)

При увеличение с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) за 2017 г. би бил увеличение с 238 х.лв. (0.56 %) (2016 г.: в посока увеличение в размер на 336 х.лв. (0,88 %)). Същият стойностен ефект би имало и върху собствения капитал – компонент „неразпределени печалби”.

При намаление с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по – горе резултат при увеличението.

Влиянието на останалите валути (извън щ.долар) при 10 % увеличение на курсовете им спрямо българския лев е незначително върху печалбата на дружеството (след облагане). Крайният ефект върху нея за 2017 г. е в посока увеличение в размер на 3 х.лв. (0.01 %) (за 2016 г.: в посока намаление в размер на 1 х.лв. (0,003%). Ефектът върху собствения капитал е на същата стойност и в посока увеличение /намаление и рефлектира в компонент „натрупани печалби”.

Ръководството е на мнение, че посочения по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансова структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството през годината.

Ценови риск

Дружеството е изложено от една страна, на ценови риск от два фактора:

- а) евентуално нарастване на доставните цени на суровините и материалите, доколкото над 80 % от използваните суровини са от внос и заемат средно 50 % от разходите за производство; и
- б) нарастващата конкуренция на българския фармацевтичен пазар, намираща отражение и в цените на лекарствата.

За минимизиране на това влияние дружеството прилага фирмена стратегия, целяща оптимизиране на производствените разходи, валидиране на алтернативни доставчици предлагащи изгодни търговски условия, разширяване на номенклатурата чрез разработване на нови за пазара генерични продукти и не на последно място гъвкава маркетингова и ценова политика. Ценовата политика е функция от три основни фактора - структура на разходите, цени на конкуренти и покупателна възможност на потребителите.

От друга страна, дружеството е изложено на ценови риск по отношение на притежаваните от него акции, класифицирани като инвестиции на разположение и за продажба. За целта ръководството следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на един от най-авторитетните в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия етап, поради икономическата и финансова криза, ръководството е взело решение за силно редуциране на операциите на фондовите пазари, задържане на закупените акции в по-дългосрочен хоризонт при текущо наблюдение на докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му в условията на криза.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания. Последните са представени в отчета за финансово състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудносъбираеми вземания. Такива обезценки са направени където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

В своята търговска практика дружеството е прилагало различни схеми на дистрибуция, докато постигне сегашния ефективен подход, съобразен с пазарната обстановка на работа, с разнообразните начини на плащане, както и с включването на търговски рабати. Дружеството работи с контрагенти с история на взаимоотношенията на основните си пазари, като си партнира с над 70 български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства.

Работата с НЗОК и с дистрибутори, които работят с държавните болнични заведения също изискват политика на отложени плащания. В този смисъл независимо, че е налице концентрация на кредитен риск, той се контролира посредством подбор, текущо наблюдение върху ликвидността и финансовия стабилитет на търговските партньори, както и пряка комуникация с тях и търсене на бързи мерки при първи индикатори за проблеми.

Дружеството има концентрация на вземания от свързани лица (търговски вземания и заеми), както следва:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Клиент 1	40%	46%
Клиент 2	21%	12%
Клиент 3	12%	11%

Дружеството текущо управлява концентрацията на вземанията от свързани лица чрез прилагане на кредитни лимити и допълнителни обезпечения под формата на залог на ценни книжа и други активи и прилагане на записи на заповед.

Дружеството има концентрация на търговски вземания от един клиент извън свързаните лица в размер на 75,44 % от всички търговски вземания (31.12.2016 г.: 69,70 %).

Отсрочени плащания (продажби на кредит) се предлагат само на клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените кредитни условия.

Събираемостта на вземанията се контролира директно от изпълнителния директор, финансовия и търговския директори. Отговорността им е оперативно да контролират и регулират вземанията съобразно обективните дадености на пазара, състояние и възможности на съответния контрагент, и респ. пазарните цели потребностите на дружеството.

Дружеството има разработена политика и процедури за оценка на кредитоспособността на своите контрагенти, вкл. свързани лица, и определяне на кредитен рейтинг и кредитни лимити по група клиенти. При необходимост се изискват допълнителни обезпечения под формата на залози и ипотeki, авали и други.

Паричните средства в дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в различни първокласни банки. При разпределението на паричните потоци между тях ръководството на дружеството се съобразява с редица фактори, между които размерите на капитала, сигурността, ликвидността, кредитния потенциал на банката и др.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Дружеството генерира и поддържа достатъчен обем на ликвидни средства. Вътрешен източник на ликвидни средства за дружеството е основната му стопанска дейност, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. С цел изолиране евентуалния ликвиден риск, дружеството работи със система от алтернативни механизми за действие и прогнози, крайният ефект от което е поддържането на добра ликвидност, респективно способност за финансиране на стопанската си дейност. Това се допълва от текущо наблюдение на падежите на активите и пасивите и контрол върху изходящите парични потоци.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на отчета за финансово състояние. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

<i>31 декември 2017 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	Общо
	BGN'000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Банкови заеми	751	11,368	16,627	32,549	7,415	9,698	78,408
Други заеми и задължения	4,454	4,457	347	511	-	-	9,769
Общо пасиви	5,205	15,825	16,974	33,060	7,415	9,698	88,177

<i>31 декември 2016 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	Общо
	BGN'000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Банкови заеми	10,848	8,297	11,367	26,333	7,865	17,214	81,924
Други заеми и задължения	3,070	2,617	60	870	-	-	6,617
Общо пасиви	13,918	10,914	11,427	27,203	7,865	17,214	88,541

Риск на лихвоносни парични потоци

В структурата на активите на дружеството лихвоносните активи са представени от паричните средства, банкови депозити и предоставени заеми, които са с фиксиран лихвен процент. От друга страна, привлечените средства на дружеството под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства; и

б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност, могат да се постигнат и поддържат в благоприятен размер за дружеството. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на съществуващи позиции и алтернативно финансиране. На база на тези сценарии се измерва ефектът върху финансовия резултат и собствения капитал при промяна с определени пунктове или проценти. За всяка симулация, едно и също предположение за промяна на лихвения процент се прилага за всички основни валути. Изчисленията се правят за значителните лихвоносни позиции.

31 декември 2017 г.

	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	7,206	-	-	7,206
Заеми и вземания	86,669	-	38,785	125,454
Парични средства и парични еквиваленти	106	3,110	-	3,216
Общо финансови активи	93,981	3,110	38,785	135,876

Банкови заеми	-	77,171	-	77,171
Други заеми и задължения	9,769	-	-	9,769
Общо финансови пасиви	9,769	77,171	-	86,940

31 декември 2016 г.

	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	5,229	-	-	5,229
Заеми и вземания	83,268	-	32,073	115,341
Парични средства и парични еквиваленти	99	9,176	-	9,275
Общо финансови активи	88,596	9 176	32,073	129,845
Банкови заеми	-	79,816	-	79,816
Други заеми и задължения	6,614	3	-	6,617
Общо финансови пасиви	6,614	79,819	-	86,433

Таблицата по-долу показва чувствителността на дружеството при възможни промени с 0,50 пункта в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

2017 година

	Увеличение/ намаление на лихвения процент	Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)	Ефект върху собствения Капитал увеличение/(намаление)
EUR	Увеличение	(195)	(195)
BGN	Увеличение	(152)	(152)
EUR	Намаление	195	195
BGN	Намаление	152	152

2016 година

	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения Капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	Увеличение	(236)	(236)
BGN	Увеличение	(123)	(123)
EUR	Намаление	236	236
BGN	Намаление	123	123

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създаде и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвращаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на ангажирания капитал. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства така, както са посочени в отчета за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на ангажирания капитал е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

През 2017 г. стратегията на ръководството на дружеството е да се поддържа съотношение в рамките на 10 % - 15 % (2016 г.: 10 % – 18 %).

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структура на капитала:

	<i>2017 BGN '000</i>	<i>2016 BGN '000</i>
Общо дългов капитал, в т.ч:	77,171	79,819
заеми от банки	77,171	79,816
задължения по финансов лизинг	-	3
Намален с: паричните средства и паричните еквиваленти	(3,216)	(9,275)
Нетен дългов капитал	73,955	70,544
Общо собствен капитал	478,334	463,415
Общо капитал	552,289	533,959
Съотношение на задлъжнялост	0,13	0,13

Включените задължения в таблицата по-горе са оповестени в *Приложения № 27, № 29, № 33 и № 38.*

Оценяване по справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. За своите финансови активи и пасиви дружеството приема като основен пазар финансовите пазари в България – БФБ, големите търговски банки – дилъри и за определени специфични инструменти – директни сделки между страните. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в отчета за финансово състояние по определена пазарна (по определен оценъчен метод) стойност (инвестиции в ценни книжа, кредити с променлив лихвен процент) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност). При заемите по фиксиран лихвен процент прилаганата методика за неговото определяне използва като отправна точка за изчисленията текущите наблюдения на дружеството по отношение на пазарните лихвени равнища.

Доколкото все още не съществува достатъчно активен пазар на различните финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

42. СЕГМЕНТНО ОТЧИТАНЕ

Сегментното отчитане в дружеството е организирано на база производство на основни групи продукти:

- таблетни форми;
- ампулни форми;
- медицински продукти
- други форми

Медицинските продукти включват: пластири, санитарно – хигиенни продукти и превързочни продукти.

Другите форми включват: лиофилни продукти, унгвенти, сиропни форми, капки, супозитории, лечебна козметика, шампоани, лосиони и други.

Сегментните приходи, разходи и резултати включват:

	Таблетни форми		Ампулни форми		Други форми		Медицински продукти		Общо	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	BGN'000	BGN'00	BGN'000	BGN'00	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Приход на сегмента	137,509	119,099	30,344	27,460	26,695	23,738	10,711	12,099	205,259	182,396
Себестойност на сегмента	(64,758)	(55,375)	(16,717)	(15,265)	(20,027)	(16,235)	(6,279)	(6,997)	(107,781)	(93,872)
Резултат на сегмента	72,751	63,724	13,627	12,195	6,668	7,503	4,432	5,102	97,478	88,524
Неразпределени оперативни доходи от дейността									4,500	4,065
Неразпределени оперативни разходи от дейността									(60,131)	(64,226)
Печалба от оперативната дейност									41,847	28,363
Обезценка на нетекущи активи									(5,280)	(5,633)
Финансови приходи/(разходи), нетно									9,831	19,715
Печалба преди данъци върху печалбата									46,398	42,445
Разход за данъци върху печалбата									(4,159)	(4,098)
Нетна печалба за годината									42,239	38,347

Сегментните активи включват:

	Таблетни форми		Ампулни форми		Други форми		Медицински продукти		Общо	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Имоти, машини и оборудване	73,284	77,759	23,194	24,327	21,993	22,356	3,646	4,449	122,117	128,891
Материални запаси	36,651	35,214	11,578	9,809	12,901	11,946	2,215	3,024	63,345	59,993
Активи на сегмента	109,935	112,973	34,772	34,136	34,894	34,302	5,861	7,473	185,462	188,894
Неразпределени активи									404,843	384,131
Общо активи									590,305	573,015

Сегментните пасиви включват:

	Таблетни форми		Ампулни форми		Други форми		Медицински продукти		Общо	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Задължения към персонала	287	163	171	123	338	230	27	47	823	563
Задължения към социално осигуряване	177	109	125	83	231	149	16	15	549	356
Пасиви на сегмента	464	272	296	206	569	379	43	62	1,372	919
Неразпределени пасиви									110,599	108,681
Общо пасиви									111,971	109,600

Капиталовите разходи, амортизациите и непаричните разходи, различни от амортизации по бизнес сегменти включват:

	<i>Таблетни форми</i>		<i>Ампулни форми</i>		<i>Други форми</i>		<i>Медицински продукти</i>		<i>Общо</i>	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Капиталови разходи	375	557	1,744	530	4,093	613	113	16	6,325	1,716
Амортизация	5,185	5,230	2,247	2,140	1,580	1,505	371	444	9,383	9,319
Непарични разходи, различни от амортизация	1,300	963	304	885	881	1,092	24	28	2,509	2,968

43. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата, които са свързани със Софарма АД и вида на тяхната свързаност са както следва:

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>
Телекомплект инвест АД	Дружество – основен акционер	2016 г. и 2017 г.
Донев инвестмънтс холдинг АД	Дружество – основен акционер	2016 г. и 2017 г.
Софарма Трейдинг АД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Фармалогистика АД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Софарма Поланд ООД - в ликвидация	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Електронкомерс ЕООД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Биофарм инженеринг АД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Витамина АД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Иванчич и синове ООД	Дъщерно дружество	до 09.05.2016 г.
Софарма Билдингс АДСИЦ	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Момина крепост АД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Бриз ООД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Унифарм АД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Софарма Варшава ЕООД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Софарма Украйна ЕООД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Софарма Казахстан ЕООД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Фито Палаузово АД	Дъщерно дружество	2016 г. и 2017 г.
Вета Фарма АД	Дъщерно дружество	от 11.11.2016 г. и 2017 г.
Рап Фарма Интернешънъл ООД	Дъщерно дружество	от 14.04.2017 г.
Аромания ООД	Дъщерно дружество	от 31.07.2017 г.
Софармаси ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2016 г. и 2017 г.
Софармаси 2 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2016 г. и 2017 г.
Софармаси 3 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2016 г. и 2017 г.
Софармаси 4 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 29.02.2016 г. и 2017 г.
Софармаси 5 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 01.03.2016 г. и 2017 г.
Софармаси 6 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2016 г. и 2017 г.
Софармаси 7 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 15.03.2017 г.
Софармаси 8 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 15.03.2017 г.
Софармаси 9 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 11.09.2017 г.
Софармаси 10 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 11.09.2017 г.

Фармастор 1 ООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г.
Фармастор 2 ООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г.
Фармастор 3 ООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г.
Фармастор 4 ООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г.
Фармастор 5 ООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 07.12.2017 г.
Софарма Трейдинг ООД -Белград	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	2016 г. и 2017 г
Лековит ООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 09.08.2017 г.
Медика Здраве ЕООД - в ликвидация	Дъщерно дружество	2016 г. и до 22.02.2017 г
Медика Болканс ЕООД – в ликвидация	Дъщерно дружество	до 24.03.2016 г.
Брититрейд СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
Табина ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
Интерфарм ЗАО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 25.04.2017 г.
Интерфарм ЗАО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 26.04.2017 г.
Бризфарм СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
Виватон плюс ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 17.05.2017 г.
Фармацевт плюс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
УАБ ТБС Фарма ЗАО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
Вестфарм ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 01.08.2017 г.
Алеан ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 31.08.2017 г.
НПК Биотест ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	до 05.12.2016 г.
БелАгроМед ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 01.08.2017 г.
СпецАфармация БООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
Мед-дент ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
Беллерофон ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г.
Аленфарм плюс ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г
Салюс Лайн ОДО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	до 22.11.2016 г.
Салюс Лайн ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 23.11.2016 г. и 2017 г
Мобил Лайн ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	до 15.02.2016 г.
Мобил Лайн ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.02.2016 г. и до 04.07.2017 г
Меджел ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г
ГаленаФарм ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г
Данафарм ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 01.12.2017 г
НПФК Ариенс ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 15.08 2017 г
НПФК Ариенс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2017 г.
Ивем и К ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 15.08 2017 г
Ивем и К ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2017 г.
Здоровей ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и до 15.08 2017 г
Здоровей ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 16.08.2017 г.
Фарматея ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2016 г. и 2017 г
Софарма Имоти АДСИЦ	Дружество свързано чрез основен акционер	2016 г. и 2017 г
Софпринт груп АД	Дружество свързано чрез основен акционер	2016 г. и 2017 г.
Елфарма АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2016 г. и 2017 г.
Телсо АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	до 31 декември 2016 г.
Телекомплект АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2016 г. и 2017 г.
ДОХ група	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	до 20.12.2016 г.
Доверие Обединен холдинг АД	Асоциирано дружество	от 21.12.2016 г. и 2017 г
Българско вино ООД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г. и 2017 г
ЗОФ Медико 21 ЕАД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г. и 2017 г
СТМ Доверие ООД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г. и 2017 г
Веко ЕООД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г. и 2017 г
Хидроизомат АД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г и 2017 г

Доверие Брико АД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г и 2017 г
Вратица АД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г и 2017 г
ОЗОФ Доверие АД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г и 2017 г
Доверие Капитал АД	Друго свързано лице	от 21.12.2016 г. и 2017 г

Извършените сделки между Софарма АД и дружествата, свързани с нея към 31 декември са както следва:

<i>Продажби на свързани лица</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Продажби на готова продукция за:</i>		
Дъщерни дружества	108,459	93,817
Дружества свързани чрез основен акционер	7	-
	108,466	93,817
<i>Продажби на стоки и материали за:</i>		
Дъщерни дружества	5,165	5,181
Дружества свързани чрез основен акционер	777	584
	5,942	5,765
<i>Продажби на услуги за:</i>		
Дъщерни дружества	1,693	1,670
Дружества свързани чрез основен акционер	48	41
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	11	57
Други свързани лица	4	-
	1,756	1,768
<i>Продажби на дълготрайни материални активи за:</i>		
Дъщерни дружества	53	186
	53	186
<i>Лихви по предоставени заеми на:</i>		
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	541	1,475
Дъщерни дружества	522	496
Асоциирани дружества	411	10
Други свързани лица	76	-
	1,550	1,981
<i>Приходи от дивиденди от:</i>		
Дъщерни дружества	7,397	7,872
Дружества свързани чрез основен акционер	-	12
	7,397	7,884
Общо	125,164	111,401

<i>Доставки от свързани лица</i>	2017 BGN '000	2016 BGN '000
<i>Доставки на материални запаси от:</i>		
Дружества свързани чрез основен акционер	9,197	6,868
Дъщерни дружества	158	389
Други свързани лица	81	2
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	36	94
	9,472	7,353
<i>Доставки на услуги от:</i>		
Дъщерни дружества	11,924	8,839
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	3,119	3,405
Дружества свързани чрез основен акционер	1,745	1,785
Други свързани лица	817	-
Дружества основни акционери	229	252
	17,834	14,281
<i>Доставки на дълготрайни активи:</i>		
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	344	75
Други свързани лица	29	-
Дъщерни дружества	-	6
Дружества свързани чрез основен акционер	-	2
	373	83
<i>Доставки за придобиване на дълготрайни активи от:</i>		
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	1,222	4,869
Дружества основни акционери	6	-
	1,228	4,869
<i>Придобити инвестиции от:</i>		
Увеличение на капитала в дружества свързани чрез основен акционер	425	-
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	-	4,933
Увеличение на капитала в дъщерни дружества	-	48
	425	4,981
<i>Други доставки от:</i>		
Дружества основни акционери	3	-
Дъщерни дружества	-	174
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	-	1
	3	175

<i>Начислени дивиденди на:</i>	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Дружества основни акционери	6,141	4,227
Ключов управленски персонал	42	15
Дъщерни дружества	15	24
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	-	475
	6,198	4,741
Общо	35,533	36,483

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните за подобен вид сделки.

Разчетите със свързани предприятия са оповестени в *Приложения № 21, № 24 и № 36.*

Съставът на ключовия персонал е оповестен в *Приложение № 1.*

Възнагражденията и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са текущи и са в размер на 1,321 х.лв. (2016 г.: 1,368 х.лв.), в т.ч.:

- текущи възнаграждения – 922 х.лв. (2016 г.: 1,092 х.лв.);
- тантиеми – 399 х.лв. (2016 г.: 276 х.лв.).

44. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

С решение № 1547-ПД / 18.12.2017 г Комисията за финансов надзор одобри Договора за преобразуване чрез вливане на Унифарм АД (преобразуващо се дружество) в Софарма АД (приемащо дружество) от 01.01.2018 г.

На 23.02.2018 г се проведе извънредно общо събрание на акционерите, на което се взе решение за преобразуване чрез вливане на Унифарм АД в Софарма АД. Бяха одобрени договор и доклади, както следва :

- Договор за преобразуване чрез вливане на Унифарм АД в Софарма АД, сключен на 14.09.2017 г;
- Доклад на Съвета на директорите на Софарма АД до акционерите на дружеството;
- Доклад на проверителя по чл. 262 м от ТЗ относно преобразуването чрез вливане на Унифарм АД в Софарма АД;

На извънредното общо събрание на акционерите, проведено на горесцитираната дата се прие промени в устава на дружеството. Същите се отнасят за изплащането на междинен дивидент на база шестмесечен финансов отчет при условията на чл.115 е от Закона за публичното предлагане на ценни книжа при спазване на чл.247 а от Търговския закон.

Няма други събития след датата на баланса, които да изискват корекция или оповестяване в настоящия индивидуален финансов отчет.